

Jaarverslag **2017**

Directoraat-generaal **Penitentiaire Inrichtingen**

Federale Overheidsdienst
Justitie

.be

Woord van de Minister

In 2017 zagen twee rapporten het daglicht die het beleid in het gevangeniswezen de komende jaren zullen mee bepalen.

Een eerste is het rapport van de parlementaire onderzoekscommissie die de aanslagen van 22 maart 2016 onderzocht. Dat bevat een luik over de aanpak van radicalisme in de gevangenissen. In grote lijnen bouwen de aanbevelingen verder op ons 'Actieplan aanpak radicalisering in gevangenissen' van 11 maart 2015. We moeten het warm water niet opnieuw uitvinden maar zullen verder bouwen op wat we al realiseerden. Het gevangeniswezen zal een actieplan 2.0 schrijven met bijzondere accenten op de doorstroming van de hier bedoelde gedetineerden. Ondertussen nemen de initiatieven van de gemeenschappen steeds concretere vormen aan. Ik denk dan in het bijzonder aan de werking van de radicaliseringsconsulenten binnen de Vlaamse gevangenissen en de werking van het Centrum voor ondersteuning en opvang van personen die betrokken zijn bij radicalisme en extremisme met gewelddadig gevolg (CAPREV) in de Franstalige gevangenissen.

De studie van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) over de organisatie van de gezondheidszorg voor gedetineerden is een tweede rapport. De integratie van de penitentiaire gezondheidszorg in de reguliere gezondheidszorg liggen mij en de Minister van Volksgezondheid nauw aan het hart. Enkele pilootprojecten die eind 2017 in de gevangenissen van Hasselt, Brussel en Lantim werden opgestart, zijn voorzichtige eerste stappen die we samen namen om deze omschakeling in te zetten.

Maar 2017 was ook het jaar waarin het Europees Comité voor de Preventie van Foltering en Onmenselijke of Vernederende Behandeling of Bestrafing ons land met een publieke verklaring op onze verantwoordelijkheden wees. Dat 13 jaar na de basiswet nog steeds niet alle bepalingen in werking zijn getreden, is daar de manifestatie van. We werken dan ook hard om de laatste uitvoeringsbesluiten om te zetten. Uiteraard heb ik ook intensief overleg gepleegd over de minimale dienstverlening en hoop ik deze snel te realiseren.

2017 was een jaar dat ook de klassieke moeilijkheden heeft gekend. Een stijging van de gevangenisbevolking en onvoorzien capaciteitsverlies, voerde in het voorjaar de druk op de ketel op. Op een gegeven moment riskeren de negatieve effecten van een verdere detentie destructiever te worden dan het vasthouden aan termijnen, louter om de perceptie van geloofwaardigheid van de strafuitvoering te voeden. Een geloofwaardigheid die uiteraard ook mij dierbaar is maar zich niet enkel laat vertalen door de duur van de uitgezeten straf maar wellicht nog meer door de kansen die aan veroordeelden worden gegeven om zich te re-integreren in de samenleving. En op een gegeven moment liggen die kansen eerder buiten de gevangenis dan erbinnen.

Ik wil iedereen bedanken die dagelijks het beste van zichzelf geeft om van de gevangenis een zinvolle werkomgeving te maken. Jullie zorgen mee voor een veilige samenleving.

Koen Geens

Woord van de Voorzitter

Het voeren van een humaan en efficiënt gevangenisbeleid blijft voor onze FOD een van zijn moeilijkste uitdagingen. De veelal historisch gegroeide oorzaken hiervoor zijn genoegzaam bekend. Er is de strijd tegen de overbevolking en de onderbezetting van het personeel. Bovendien zijn vele gevangenen gedateerd. Ze voldoen niet meer aan de hedendaagse eisen. Ook de bedrijfscultuur is zeker en vast voor verbetering vatbaar, indien wij een eigentijds gevangenisbeleid willen voeren. Sedert de terreuraanslagen is de strijd tegen de radicalisering van gedetineerden eveneens een hot item.

Deze uitdagingen zijn verre van evident. Door een gebrek aan financiële ruimte, door de war on talent en door de pensioneringsgolf is de rekrutering van bijkomend personeel geen sinecure. Bovendien zijn wij enorm afhankelijk van onze partners. Het is in hoofdzaak de Rechterlijke Orde die de

in- en uitstroom van de gedetineerden bepaalt. Het zijn voornamelijk de gemeenschappen die ervoor moeten zorgen dat de gedetineerden hun recht op welzijn, zorg, onderwijs, toetreding tot werk, cultuur en sport kunnen uitoefenen. Bovendien zijn wij ook afhankelijk van nog tal van andere instanties, waaronder de FOD Volksgezondheid, de Regie der Gebouwen, de FOD Binnenlandse zaken, enz.

Het verheugt mij dat, in deze uitermate moeilijke context, in 2017 uitstekende initiatieven zijn genomen. Zij zijn de vrucht van de enorme inzet van vele personeelsleden binnen het DG EPI en dit samen met onze externe partners. Deze initiatieven zijn dermate talrijk dat ik ze onmogelijk allemaal kan citeren. Ik geef hierna enkele voorbeelden.

De war on talent heeft de inventiviteit van onze personeelsdienst nog meer aangewakkerd. Selectieprocedures werden bijvoorbeeld aanzienlijk aangepast. Quasi alle personeelsleden waren betrokken bij de strijd tegen de radicalisering. Zowel diegenen die bijdroegen aan de ontwikkeling van de methodes, als zij die instonden voor de dagdagelijkse uitvoering ervan. Ik ben er mij ten eerste van bewust dat dit van eenieder een bijkomende inspanning vergde. En dit desondanks de gevraagde inspanningen in het kader van het 'Anders werken'.

Stellen dat een optimale re-integratie in de maatschappij de beste garantie is om recidive te voorkomen, is een open deur intrappen. Ik juich dan ook alle acties toe die daartoe in 2017 werden genomen. Denk maar aan alle zeer geslaagde culturele en sportieve initiatieven binnen de gevangenen, waarbij beroep werd gedaan op de inzet van vele burgers. Deze initiatieven konden niet plaatsvinden zonder het enthousiasme van vele van onze personeelsleden.

Ook de toekenning van een penitentiair verlov kan een belangrijke stap zijn naar een geslaagde re-integratie. De al dan niet-toekenning ervan vergde van onze personeelsleden steeds de nodige alertheid en expertise. En dit zowel in hoofde van diegenen die deze finaal toekenden, als van diegenen die het gedrag van de gedetineerden permanent dienden op te volgen.

In 2017 namen wij ook afscheid van Hans Meurisse die twaalf jaar het DG EPI heeft geleid. Ik dank hem voor alle inspanningen die hij gedurende deze lange periode heeft geleverd. Ik dank eveneens Jo Demuyndt die gedurende ettelijke maanden de functie van Directeur-generaal heeft waargenomen. Een weinig evidente opdracht. Ik verwelkom van harte Rudy Van De Voorde. Hij ging op vanaf 15 oktober 2018 van start als nieuwe DG EPI. Ik wens hem alle succes toe bij deze zeer uitdagende en moeilijke functie.

Een humaan en efficiënt gevangeniswezen is zeker en vast nog een werk van lange adem. Het is de taak van een voorzitter en zijn Directiecomité om, in nauw overleg met de Minister en alle externe partners, een substantiële bijdrage te leveren bij de verdere strategiebepaling. De permanente monitoring van de implementatie van deze strategie is uiteraard ook cruciaal. Het zijn taken die ik met veel engagement verder wil opnemen.

Jean-Paul Janssens

Woord van de

Directeur-generaal

U vergist zich niet. We zijn begin 2019 en u leest het jaarverslag van het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen van 2017. Een ketting van schakels was de stoorzender die tot deze late publicatie heeft geleid en meer specifiek wat sommige statistische gegevens betreft. Maar beter laat dan nooit luidt het gezegde en ik nodig u dan ook uit om dit jaarverslag te lezen. Zoals in de eerdere edities zetten wij een aantal projecten en initiatieven met betrekking tot het gevangeniswezen in de kijker en die hebben niets aan actualiteitswaarde ingeboet. Ik ga kort op een drietal ervan in.

Vooreerst valt op te merken dat de daling van de gevangenisbevolking zich verderzet. De doorgedreven overbrenging van geïnterneerden naar aangepaste zorginstellingen heeft daar een belangrijk aandeel in. In 2014 zag een eerste forensisch psychiatrisch centrum in Gent het daglicht en midden 2017 opende een tweede centrum in Antwerpen de deuren. Voeg daaraan toe dat er bovendien verder werd geïnvesteerd in bedden voor geïnterneerden in het reguliere psychiatrische zorgcircuit en die gecombineerde inspanningen leiden ertoe dat honderden geïnterneerden voortaan de zorg krijgen die ze nodig hebben.

Het fenomeen van het radicalisme-extremisme blijft de nodige aandacht opeisen. Het parlement had hier een onderzoekscommissie aan gewijd en die formuleerde tal van aanbevelingen. Ook de gevangenis kwamen daarbij nadrukkelijk in beeld. Ten aanzien van onze organisatie werden vooral accenten gelegd op onze samenwerking met andere organisaties (in het bijzonder met de inlichtingen- en veiligheidsdiensten) en overheden (voornamelijk de gefedereerde entiteiten) en op de informatie- en kennisdeling binnen die netwerken. Het ligt voor de hand dat hierin verder geïnvesteerd wordt. Bijzondere aandacht blijft ook gaan naar de ontwikkeling van de methodologie die het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen hanteert om dit fenomeen verder in kaart te brengen, en dit zowel structureel als casuïstiek. Die inspanningen moeten de verdere ontwikkeling van een aangepast aanbod aan hulpverlening en begeleiding door de diensten van de gemeenschappen verder ondersteunen en faciliteren.

Ten slotte is de organisatie zelf ook nog volop in beweging in het kader van het project Anders werken. Midden 2017 werd een belangrijke stap gezet door het sociaal overleg waarbij het aangepaste kader voor het bewakings- en technisch personeel werd vastgelegd. Veel energie en toewijding gingen uit naar de opvulling van de personeelskaders om deze transitie mogelijk te maken, maar verdere inspanningen blijven nodig. In tegenstelling tot in het verleden blijkt het immers niet meer zo voor de hand liggend om nieuwe personeelsleden aan te trekken. Diverse functies binnen de gevangenis lijken immers intussen ook te beantwoorden aan wat we knelpuntberoepen noemen.

En daarmee heb ik drie aspecten van het gevangenisbeleid overlopen die de komende jaren nog heel wat doorzettingsvermogen en volharding zullen vergen. Maar de inzet en het engagement van onze medewerkers kennende, heb ik alle vertrouwen in de kracht van dit departement en van wat we samen kunnen verwezenlijken.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Rudy Van De Voorde'.

Rudy Van De Voorde

3
Woord van
de Minister

4
Woord van
de Voorzitter

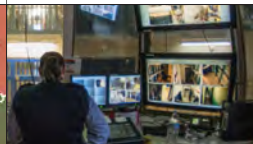
5
Woord van de
Directeur-generaal

8-9
Info DG EPI

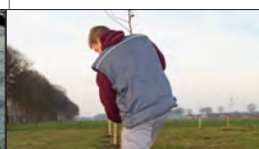
10-11
'Anders werken' in de
gevangnissen

16-17
Samenwerken
in de strijd tegen
radicalisering

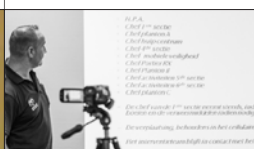
18-21
De gevangenis
levert goed werk

22-23
Sterkere inzet tegen
gsm's en drones

24-25
Efficiënt optreden
bij noodsituaties

26-27
Meer aandacht
voor ethiek in
de gevangnissen

32-37
Gedetineerden en
burgers bouwen
bruggen

38-39
Internationaal
symposium over
correctioneel
onderzoek in Gent

41
Cijfers

- 44** Bevolking
- 45** Gemiddelde dagelijkse bevolking per geslacht
- 46** Nationaliteit
- 48** Prioritaire wettelijke toestand
- 50** Detentieregime
- 51** Opsluitingen
- 52** Penitentiaire verlopen en uitgaansvergunningen
- 54** Ontsnappingsen
- 55** Overlijdens
- 56** Invrijheidstellingen
- 58** Vergoedingen huishoudelijk werk
- 60** Personeel
- 64** Budget

12-13

Wervingscampagne voor penitentiair bewakingsassistenten

14-15

Tweede centrum voor aangepaste opvang van geïnterneerden

28-29

Extra mogelijkheid om terugkeer naar samenleving voor te bereiden

30-31

Naar een gelijkwaardige gezondheidszorg voor gedetineerden

Missie

Het DG EPI waarborgt een rechtsconforme, veilige, humane en geïndividualiseerde uitvoering van vrijheidsbenemende straffen en maatregelen met het oog op een optimale terugkeer in de maatschappij.

Visie

Het DG EPI staat voor een innovatief penitentiair beleid, waarin de gedetineerde centraal staat, vanuit goede praktijken op het terrein en vanuit professionalisme, ervaring en expertise.

Het detentiemodel steunt op het evenwicht tussen dynamische en passieve veiligheid waarbij de rechten en plichten van de gedetineerde en het personeel en de integriteit van alle medewerkers richtinggevend zijn.

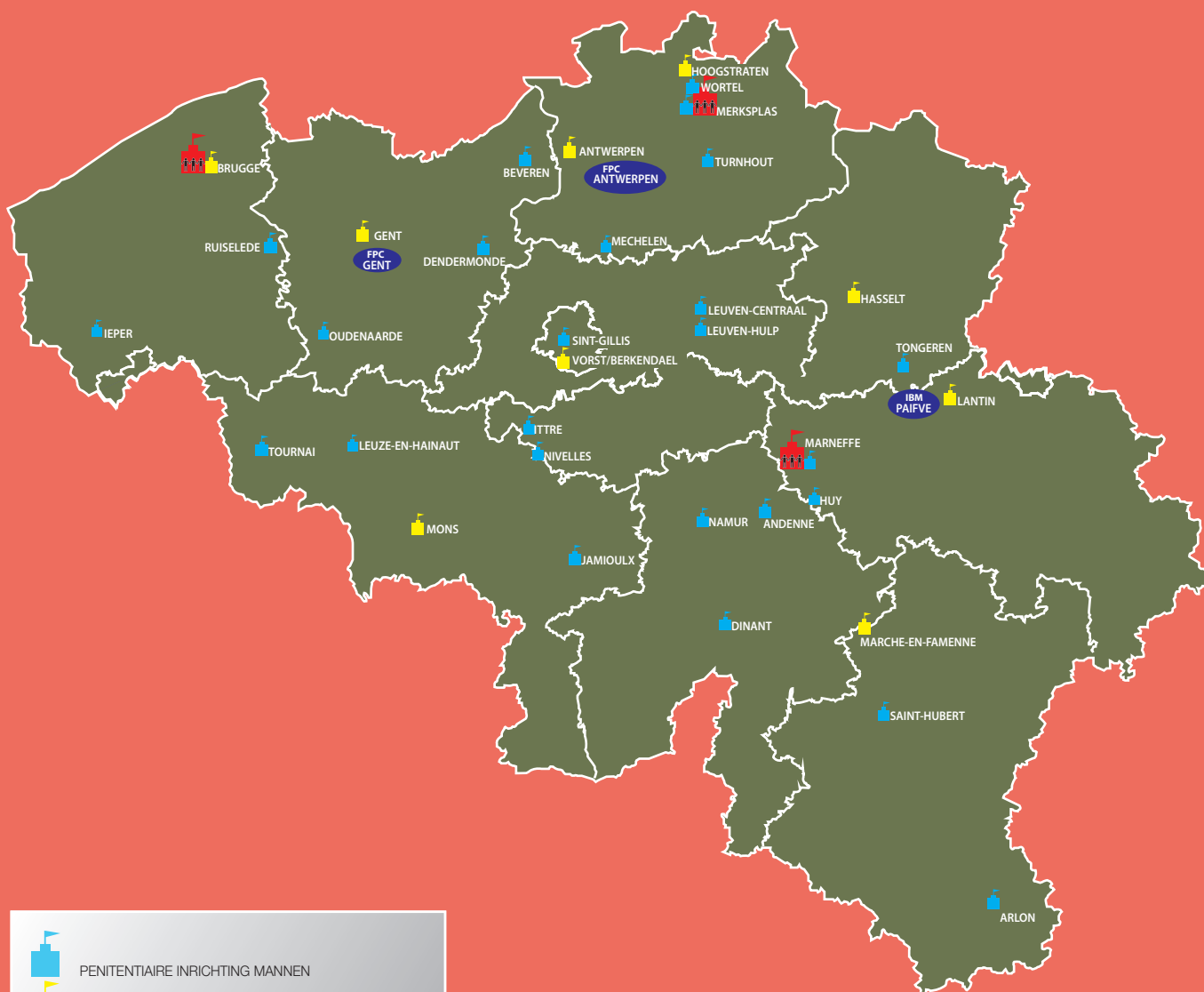
Het DG EPI voert een resultaatgericht beheer op elk niveau binnen onze organisatie waarbij partnerschappen een belangrijke hefboom zijn.

ANDENNE
ANTWERPEN
ARLON
BEVEREN
BRUGGE
DENDERMONDE
DINANT
GENT
HASSELT
HOOGSTRATEN
HUY
IEPER

ITTRE
JAMIOULX
LANTIN
LEUVEN CENTRAAL
LEUVEN HULP
LEUZE-EN-HAINAUT
MARCHE-EN-FAMENNE
MARNEFFE
MECHELEN
MERKSPLAS
MONS
NAMUR

NIVELLES
OUDENAARDE
PAIFVE
RUISELEDE
SINT-GILLIS
SAINT-HUBERT
TONGEREN
TOURNAI
TURNHOUT
VORST & BERKENDAEL
WORTEL

- PENITENTIAIRE INRICHTING MANNEN
- PENITENTIAIRE INRICHTING MANNEN / VROUWEN
- OPLEIDINGSCENTRUM
- FORENSISCH PSYCHIATRISCH CENTRUM
- INRICHTING TOT BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ

Anders werken in de gevangenissen

Reeds in 2015 ging het DG EPI van start met het project 'Anders werken'. Het project kwam tot stand naar aanleiding van de beslissing van de federale overheid om de personeelskost te verminderen. Het DG EPI moest daarom op zoek gaan naar manieren om haar opdrachten te vervullen met minder personeel. De uitdaging lag erin om dit te realiseren zonder de veiligheid in het gedrang te brengen en met behoud van het aanbod aan activiteiten voor gedetineerden en dienstverlening. Belangrijk hierbij was dat dit geen verhoging van de werklust en geen loonverlies voor de medewerkers inhield.

Binnen het project Anders werken werd een expertengroep opgericht, bestaande uit medewerkers van de centrale administratie en de gevangenissen, die de dagelijkse werking van elke gevangenis in kaart bracht en nadien de postenbezetting bijstuurde, waar mogelijk en nodig. De oefening ving aan in 2016 en werd in 2017 gevalideerd door de betrokken partijen.

De resultaten van de oefeningen moesten in elke gevangenis geïmplementeerd worden. Globaal genomen verliep dat vrij vlot. Aan enkele belangrijke randvoorwaarden en kritieke succesfactoren werd evenwel nog niet voldaan. Vooral de niet-invulling van de gerationaliseerde kaders is een blokkerende factor. Om die reden werd de oplevering van het project uitgesteld naar 2018. In de laatste fase van het project wordt eveneens een duurzame monitoring en opvolging methodologisch uitgewerkt.

Wervingscampagne voor penitentiair bewakingsassistenten

In navolging van het protocol dat Minister van Justitie Koen Geens in 2016 afsloot met de vakbonden van het DG EPI lanceerde Selor samen met het DG EPI verschillende wervingsrondes voor de job van penitentiair bewakingsassistent. In dat protocol is overeengekomen dat in totaal 386 penitentiair bewakingsassistenten voor de gevangenen extra worden voorzien. Vooral voor de Vlaamse en Brusselse gevangenen was er een tekort aan een Nederlandstalige wervingsreserve. In februari, juni en december 2017 konden geïnteresseerden dan ook online solliciteren voor een job als penitentiair bewakingsassistent.

Nieuwe procedure

Om de wervingen vlotter te laten verlopen, wijzigde de selectieprocedure in februari 2017. Die verloopt nu volgens de standaardscreening van Selor. Kandidaten moeten in het bezit zijn van een diploma hoger secundair onderwijs of, indien ze dit niet hebben, slagen voor een instapkaartproef. De functie is voortaan toegankelijk via mobiliteit voor federale ambtenaren en voor ambtenaren van de gefedereerde entiteiten en voor beroepsmilitairen niveau C.

Eerst nemen kandidaten deel aan een generieke screening bestaande uit pc-testen die de generieke competenties en cognitieve vaardigheden meten. Daarna volgt een functiespecifieke screening waarbij de competenties 'observatie' en 'situatiebeoordeling' worden getest, en aansluitend een interview met een schriftelijke opdracht om de communicatievaardigheden te kennen.

Vacatureplaatsen

De nood is het hoogst in de Vlaamse en Brusselse gevangenen omdat de wervingsreserve voor Nederlandstalige penitentiair bewakingsassistenten klein is. Voor de Franstalige gevangenen werd in februari ook een wervingsronde gehouden. Uit die reserve putte Selor om de vacatures in de Franstalige regio's in te vullen.

Wervingscampagne

Het DG EPI en Selor sloegen de handen in elkaar om de vacatures bekend te maken bij het grote publiek. Geïnteresseerden konden op de website van Selor een filmpje bekijken over de job van penitentiair bewakingsassistent. Daarnaast kregen scholen die veiligheidsberoepen aanbieden een brief en affiches toegestuurd om laatstejaarsstudenten de weg te wijzen naar de vacature. Ook steden en gemeenten waar gevangenen in de buurt liggen, ontvingen dezelfde informatie met de vraag om de vacature te verspreiden via hun communicatiekanalen. Het DG EPI deed ten slotte een oproep aan haar eigen personeelsleden om als ambassadeur de openstaande functies kenbaar te maken bij vrienden en familie.

Tweede centrum voor aangepaste opvang van geïnterneerden

Op 29 juni 2017 vond de opening plaats van het Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) in Antwerpen. Na het FPC in Gent in 2014 is dit het tweede centrum voor geïnterneerden in België, een grote stap vooruit naar een beter welzijn van deze kwetsbare groep. In het FPC Antwerpen krijgen 164 mannen en 18 vrouwen in een sterk beveiligde omgeving zorg en behandeling op maat. Nadat in augustus 2017 de eerste patiënten toekwamen, waren een jaar later alle plaatsen opgevuld.

Menswaardige zorg en begeleiding

Net zoals het FPC Gent biedt het centrum in Antwerpen geschikte opvang aan geïnterneerden. Dat zijn mensen met een psychiatrische problematiek of een mentale beperking die een

misdrijf hebben gepleegd. Door een gebrek aan geschikte opvangplaatsen verbleven velen in de gevangenis, hoewel ze daar niet thuishoren. In het FPC krijgen ze in een beveiligde setting psychiatrische behandeling op maat en aangepaste zorgen.

Het FPC besteedt ook aandacht aan zinvolle dagbesteding. Patiënten kunnen in het centrum opleidingen volgen of werkervaring opdoen. Ze worden ook ondersteund in het uitvoeren van huishoudelijke taken of het aanleren van een gezond dag- en nachtritme. Alles is erop gericht dat patiënten leren hun leven opnieuw in handen te nemen. Het uiteindelijke doel van de behandeling is om patiënten op een veilige en verantwoorde manier te laten terugkeren naar de maatschappij of naar een minder beveiligde zorginstelling.

Doorgroeimogelijkheden

Het centrum bestaat uit drie gebouwen die met elkaar verbonden zijn. Elk gebouw heeft een andere graad van openheid, gaande van een gesloten naar een meer open regime. Het risicoprofiel en de nood aan zorg bepalen waar een patiënt verblijft. In elk van de gebouwen is veel aandacht besteed aan licht, ruimte en een groene omgeving. Een aangenaam leefklimaat komt immers de behandeling ten goede.

Ook duurzaamheid was een prioriteit bij de bouw van het FPC. Duurzame materialen, goede isolatie, zonnepanelen, energiezuinige verlichting en een intelligent waterbeheersysteem zorgen voor minder energie- en waterverbruik.

Verder op hetzelfde elan

Een humaner detentiebeleid en aangepaste zorg en infrastructuur voor geïnterneerden blijft een prioriteit.

De volgende jaren komen er nog een FPC in Paifve en Waver evenals een long-stay instelling in Aalst, zoals bepaald in het Masterplan Internering dat deel uitmaakt van het derde Masterplan Gevangenen. De realisatie van de FPC's in Gent en Antwerpen maken deel uit van het vorige Masterplan 2008-2012-2016.

Aantal geïnterneerden in gevangenen gehalveerd

Waar er in 2014 nog meer dan 1000 geïnterneerden in de gevangenis verbleven, zijn dit er nu minder dan de helft. Deze positieve evolutie is enerzijds te danken aan de opening van de FPC's en anderzijds aan de gezamenlijke inspanningen van de FOD Justitie en de FOD Volksgezondheid op het vlak van doorstroom van geïnterneerden naar externe zorginstellingen.

Samenwerken in de strijd tegen radicalisering

In 2015 maakte minister Geens het actieplan ter aanpak van radicalisering in de gevangenissen bekend. Tien actiepunten werden opgenomen in dit actieplan ter bevordering van een integrale aanpak. Het plan mikt enerzijds op het vermijden dat gedetineerden radicaliseren in de gevangenis en anderzijds op een gespecialiseerde omkadering van geradicaliseerde personen tijdens detentie. In 2017 bouwden de betrokken actoren de initiatieven van het actieplan verder uit.

Organisatiestructuur

De structuren die het radicaliseringsbeleid vormgeven, werden verder uitgewerkt en verankerd binnen de FOD Justitie. De cel Extremisme van het DG EPI werd versterkt op vlak van personeel en zij consolideerde haar rol als centrum voor informatievergaring en -verspreiding en als expertisecentrum.

De gespecialiseerde D-Rad:ex afdelingen in de gevangenissen in Hasselt en Iltre werden geëvalueerd na een jaar operationeel te zijn. Op die afdelingen verblijven gedetineerden die een ernstig risico vormen om andere gedetineerden te beïnvloeden met hun radicale gedachtegoed. De conclusie van de evaluatie luidt dat beide gevangenissen erin slagen om de gedetineerden op de D-Rad:ex afdelingen zo goed mogelijk te scheiden van de rest van de gevangenisbevolking. Daarnaast zorgen beide inrichtingen ervoor dat de gedetineerden van die afdelingen kunnen deelnemen aan individuele en gemeenschappelijke activiteiten (sport, werk, bezoek, enz). De komende jaren zal het DG EPI, in samenwerking met de Gemeenschappen, zich inzetten om dit aanbod nog dieper uit te werken en zo verder aan te sluiten bij de doelstellingen uit het actieplan, waarbij dan voornamelijk aandacht uitgaat naar initiatieven rond deradicalisering en disengagement.

De inrichtingen in Brugge, Gent, Sint-Gillis, Lantini en Andenne werden in 2016 aangeduid als satellietinrichtingen om gedetineerden op te vangen die bijzondere aandacht vereisen omwille van een radicaliseringsproblematiek. De inhoudelijke programma's voor die inrichtingen worden verder uitgewerkt.

De procedure om sweepings in de gevangenissen uit te voeren, werd onder de loep genomen en verbeterd. Op de D-Rad:ex afdelingen en in de satellietgevangenissen worden sinds 2017 frequentere en meer gerichte sweepings uitgevoerd.

Informatie-uitwisseling met cruciale partners

Het DG EPI zette niet enkel binnen haar eigen diensten verder in op een efficiënte informatiestroom. Met de Vlaamse Gemeenschap maakte het DG EPI een draaiboek op met samenwerkingsafspraken. De samenwerking met de Franse Gemeenschap werd eveneens tot stand gebracht.

Structurele overlegmomenten met internationale partners in de vorm van discussiefora, expertengroepen en conferenties stonden ook in 2017 op het programma. De uitwisseling van goede praktijken laat het DG EPI toe om mee te werken aan een verbeterde aanpak van de radicaliseringsproblematiek in ons land en optimaal samen te werken op internationaal niveau.

Opleiding voor gevangenispersonnel

Met Europese fondsen via het project 'opleiding radicalisering in gevangenissen (2016-2022)' investeerde het DG EPI in 2017 verder in opleiding, omkadering en sensibilisering van personeelsleden. Diverse opleidingsprogramma's werden bijgewerkt en versterkt in samenwerking met gerenommeerde (buitenlandse) experts en op basis van internationale best practices.

Nieuw actieplan

Het DG EPI maakte een voorstel van een nieuw actieplan op basis van de aanbevelingen van de parlementaire commissie en de lopende initiatieven en verbeterpunten uit het vorige actieplan. Er wordt vooral ingezet op het in-, door- en uitstroombeleid van gedetineerden met een radicaliseringsproblematiek, de concretisering van de satellietgevangenissen, de optimalisering van informatiebeheer en -uitwisseling en de uitbouw van deradicaliseringsprogramma's. Het DG EPI werkt nauw samen met de Gemeenschappen om de programma's vanuit een uniforme, centrale strategie uit te werken en in te bedden.

De gevangenis levert goed werk

Dagelijks zet het DG EPI zich in om zoveel mogelijk gedetineerden te werk te stellen. Gevangenisarbeid is een basispijler van het penitentiair beleid. Door te werken zijn gedetineerden zinvol bezig en leren ze sociale en professionele vaardigheden die helpen bij de heropbouw van hun leven. Met de vergoeding die ze krijgen, kunnen zij hun slachtoffers betalen of hun gezin financieel ondersteunen. Cellmade, de dienst die instaat voor de organisatie van gevangenisarbeid, investeerde in innovatieve tewerkstellingsmogelijkheden en in een nog meer kwaliteitsvolle dienstverlening naar klanten toe.

Enkele cijfers

- 431 bedrijven deden een beroep op Cellmade en stelden gedetineerden te werk.
- Dagelijks werkten gemiddeld 3700 gedetineerden in de gevangenis.
- 400 gedetineerden volgden een beroepsopleiding.

Gevangenisarbeid ontdekken tijdens Open Bedrijvendag

Tijdens Open Bedrijvendag konden een 250-tal geïnteresseerden de werkhuizen in de gevangenis van Hasselt bezoeken. Cellmade en de Limburgse inrichting openden de gevangenisdeuren en lieten het publiek kennismaken met tewerkstellingsmogelijkheden voor gedetineerden, de manier van werken in de werkhuizen, de kwaliteit van het werk, enz. De positieve verhalen die het belang van gevangenisarbeid onderstreepten, maakten indruk. Deelnemers leerden ook over de beroepsopleidingen voor gedetineerden en over competentiegericht werken, beide in de kijker gezet door de Vlaamse Gemeenschap en de vzw Group INTRO, partners van het DG EPI. De deelname aan Open Bedrijvendag maakt deel uit van een meer klantgericht, proactief en commercieel beleid van Cellmade om gevangenisarbeid te promoten.

Plantenhangers en winterlichtjes met persoonlijke toets

In de gevangenissen in Gent en Brugge gingen vrouwelijke gedetineerden creatief aan de slag met macramé en haakwerk. Nadat ze de kneepjes van het vak hadden geleerd, maakten ze handgeknoopte plantenhangers (in Gent) en winterlichtjes (in Brugge) voor Hart Labeur, een creatief nieuw project dat samen met Cellmade en Bond zonder Naam gedetineerden kansen wil geven. Het is voor de deelnemers meer dan een manier om wat geld te verdienen. Het is een zinvolle dagbesteding die ook hun talenten en zelfvertrouwen een boost geeft. Elk gemaakt stuk is uniek en bevat een persoonlijke boodschap van de maakster. Wie een plantenhanger of winterlichtje koopt, kan de gedetineerde bovendien een hart onder de riem steken via een bijgevoegd voorgeadresseerd postkaartje. Het project wil zo mensen van binnen en buiten de gevangenis met elkaar verbinden. Contact met de buitenwereld is cruciaal om vereenzaming binnen de muren tegen te gaan.

Fruitsap van eigen bodem

In het penitentiair landbouwcentrum (PLC) in Ruiselede, een open inrichting waar gedetineerden zich voorbereiden op hun vrijlating, kunnen gedetineerden voortaan werken in een heuse boomgaard. Aanleiding voor de gloednieuwe tewerkstelling was de nood aan meer activiteiten gezien de 50 extra plaatsen die zullen bijkomen op de site. Vanuit een nostalgie naar een platteland vol boomgaarden groeide het idee voor agroforestry, wat past in het groene kader van het PLC dat bestaat uit een detentieafdeling en een boerderij.

Dankzij een sterk partnerschap tussen Cellmade, de inrichting en externe partners werden eind 2016 de eerste bomen geplant. De gedetineerden namen het voortouw bij het planten van de 168 fruitbomen van appel, peer, kers en pruim. Zij staan ook in voor het onderhoud van de boomgaard en de oogst en verwerking van het fruit. Van het fruit wordt sap gemaakt dat als 'juice from jail' in de handel komt. Door te werken in de boomgaard leren ze vaardigheden die helpen bij hun terugkeer naar de maatschappij.

Dubbel zoveel werkplaatsen dankzij tweede propere zone in Andenne

Een tweede propere zone in de gevangenis van Andenne levert dubbel zoveel werkplaatsen op voor gedetineerden om voedingswaren te verpakken. De eerste zone die in 2014 openging, werd uitgebreid met 200 m², een investering van Cellmade om tegemoet te komen aan de almaar stijgende vraag van klanten naar deze dienstverlening. Het gaat om zones die voldoen aan alle normen van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen zodat voedingswaren correct kunnen worden verpakt.

In totaal kunnen in beide zones een 50-tal gedetineerden werken. Aparte werkzones zijn voorzien voor het voorbereidend werk en om de verpakte voedingswaren die de propere zone verlaten verder in te pakken.

Sterkere inzet tegen gsm's en drones

Gevangenis­sen zijn een beveiligde omgeving waarbij, afhankelijk van het type gedetineerden dat er verblijft, verschillende maatregelen gelden om de orde en veiligheid te garanderen. Om te controleren of gedetineerden in het bezit zijn van verboden of gevaarlijke voorwerpen vinden regelmatig celfouilles en sweepings plaats. De huidige radicaliseringsproblematiek en de continue technologische ontwikkelingen vragen om permanente opvolging en eventuele bijsturing van de veiligheidsprocedures. Eind 2016 paste het DG EPI daarom de organisatie van de gsm-sweepings aan in de gevangenis­sen. De nieuwe procedure, die in 2017 effectief in voege ging, levert duidelijk resultaat op.

Nationale en lokale sweepingteams

De gevangenissen werken ondertussen meer dan jaar volgens de nieuwe procedure die vooral als doel heeft om frequenter en gericht gsm-sweepings uit te voeren. De belangrijkste verandering is dat voortaan niet enkel het nationale team van de Dienst Ondersteuning, Gebouwen en Veiligheid (DOGV) sweepings doet, maar dat iedere gevangenis een eigen sweepingteam heeft dat volgens een vastgestelde frequentie sweepings organiseert. Die lokale sweepingteams volgden een opleiding en beschikken over de nodige detectieapparatuur.

Op de D-Rad:ex afdelingen en in de satellietgevangenissen verblijven gedetineerden die met hun radicale gedachtegoed hun medegedetineerden trachten te beïnvloeden. Hier voeren de lokale sweepingteams nog frequenter sweepings uit dan in de andere inrichtingen. De DOGV doet daarnaast in alle inrichtingen regelmatig controlesweepings. De gevangenissen rapporteren de resultaten van hun lokale sweepings aan de DOGV zodat hieruit technische aanbevelingen kunnen worden geformuleerd om de veiligheid in de gevangenissen te verbeteren.

Resultaten

De nieuwe manier van werken werpt zijn vruchten af. Waar in 2016 82 sweepings plaatsvonden, werden in 2017 maar liefst 316 sweepings georganiseerd. De sweepingteams in de gevangenissen namen hiervan 173 sweepings voor hun rekening. Ook het aantal gevonden gsm's steeg daardoor significant; van 186 gsm's in 2016 naar 336 gsm's in 2017.

Procedure voor dronedetectie

Er bestaat voortaan een basisprocedure die de personeelsleden in de inrichtingen moeten volgen indien zij een drone in de buurt van de gevangenisgebouwen detecteren. De procedure beschrijft duidelijk en chronologisch de verschillende acties die de personeelsleden moeten nemen, waarbij vooral een duidelijke communicatie en een verhoogde waakzaamheid belangrijke criteria zijn. Om de veiligheid te allen tijde te verzekeren, heeft iedere inrichting de basisprocedure, indien nodig, verfijnd afhankelijk van de architectuur, het aantal gedetineerden en de werking van de inrichting.

Daarnaast werd een zogenaamd POC-apparaat (Proof of Communication) voor dronedetectie geïnstalleerd boven de wandeling van de D-Rad:ex afdeling in Hasselt.

Het interventieteam

› *Het interventieteam bestaat uit:*

- *H.P.A.*
- *Chef 1ste sectie*
- *Chef planton A*
- *Chef hulp centrum*
- *Chef 4de sectie*
- *Chef mobiele veiligheid*
- *Chef Portier RX*
- *Chef Planton B*
- *Chef activiteiten 5de sectie*
- *Chef activiteiten 6de sectie*
- *Chef planton C*

– *De chef van de 1ste sectie neemt steeds, indien nodig, de boeien en de verweermiddelen indien nodig, mee.*

– *De verplaatsing, behoudens in het cellulaire, wordt gereguleerd.*

– *Het interventieteam blijft in contact met het centrum.*

Intervent
Vo

Efficiënt optreden bij noodsituaties

Crisissituaties zoals brand, stroomuitval of de uitbraak van een besmettelijke ziekte kunnen in een gevangenis grote gevolgen hebben. Omdat een goede voorbereiding cruciaal is om snel en doeltreffend te reageren, stelden de gevangenissen in 2017 hun intern noodplan op punt. Mede dankzij een organisatiebrede aanpak voldoen deze verplichte plannen voortaan aan de regelgeving en zijn ze afgestemd op de noden van het terrein. Zo kan een crisissituatie beter en efficiënter worden beheerd, een prioriteit voor de gevangenissen waar het welzijn van alle aanwezigen en het garanderen van veiligheid van het allergrootste belang zijn.

Plan voor crisisbeheer

De dagelijkse werking van een gevangenis is erop gericht risico's zoveel mogelijk in te perken en incidenten te voorkomen. Een noodsituatie is echter nooit uit te sluiten. Het is dan ook belangrijk dat elke gevangenis een goed intern noodplan heeft. Dat plan legt werkprocedures en samenwerkingsafspraken vast zodat de gevangenis, al dan niet samen met de bevoegde orde- en hulpdiensten, snel en efficiënt kan reageren om een crisissituatie onder controle te krijgen. In het plan staat wat te doen op vlak van alarm slaan, evacuatie, crisisbestrijding en communicatie evenals wie deel uitmaakt van de interne crisiscel van elke inrichting, van het brandinterventieteam, enz. Verder bundelt het informatie over o.a. de ligging van de gevangenis, infrastructuur, nutsvoorzieningen, beschikbare hulpmiddelen, enz.

Performantie en uniformiteit

Het gevangeniswezen investeerde in 2017 in het nood- en interventiebeheer van het departement, met als prioriteit het intern noodplan van elke gevangenis. Vele gevangenissen beschikten reeds over een eerste aanzet, maar in verschillende inrichtingen was het plan niet volledig uitgewerkt of niet langer actueel.

Op basis van een canvas van de Interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk (IDPB) werkte elke gevangenis de noodprocedures voor hun inrichting verder uit. Het canvas legt vast welke informatie in het plan hoort te staan en bevat ook instructiefiches en actiekaarten met een checklist van te ondernemen acties bij crisissituaties. Dankzij deze handleiding, de nodige opleiding en een systematische opvolging en ondersteuning door de IDPB en de centrale administratie zal elke gevangenis beschikken over een actueel en kwaliteitsvol plan om noodsituaties efficiënt aan te pakken. De harmonisatie van alle noodplannen is een bijkomende meerwaarde.

Goede samenwerking

Veel aandacht gaat ook uit naar de samenwerking met gemeentelijke en provinciale diensten, zoals de brandweer, de politie, het Rode Kruis, enz. Afhankelijk van de ernst en de omvang van de noodsituatie, wordt immers beroep op hen gedaan. Er is ook afstemming met de diensten van de gouverneur en de burgemeester die verantwoordelijk zijn voor het nood- en interventiebeheer op hun grondgebied.

Oefeningen ter voorbereiding

Om zich zo goed mogelijk voor te bereiden op noodsituaties, maakt elke gevangenis er werk van om jaarlijks minimum één nood- en interventieoefening te organiseren. Het kan gaan om een interne oefening binnen de inrichting of een grotere oefening samen met externe diensten. Tijdens de simulatie van een crisissituatie oefent het personeel de scenario's en samenwerkingsafspraken die zijn vastgelegd in het noodplan. Wat goed loopt en wat beter kan, wordt na afloop geanalyseerd en neergepend in een evaluatierapport. Waardevolle lessen worden binnen de organisatie gedeeld.

Opleiding crisismanagement

Dankzij een opleiding crisismanagement kregen de personeelsleden die deel uitmaken van de interne crisiscellen naast een pak theoretische kennis vooral de kans om te oefenen op crisisbeheer. In de Nederlandstalige inrichtingen gaven interne trainers een opleiding op maat waarbij ze de geënceneerde oefeningen en crisisscenario's afstemden op de reële werking van de inrichting.

Voor het Franstalige personeel organiseerde het opleidingscentrum in november 2017 een algemene opleidingsdag over de organisatie van nood- en interventieoefeningen. De opleiding zette zich in 2018 verder, maar dan afgestemd op de eigenheden van elke gevangenis.

Meer aandacht voor ethiek in de gevangenissen

De oprichting van het Franstalige Comité voor Ethiek en Deontologie (EPICED) maakt ethische dilemma's meer bespreekbaar binnen de gevangenis en sensibiliseert medewerkers op vlak van deontologie. Het Comité zette in 2017 het werk verder waarmee zij drie jaar eerder startte en breidt haar actieterrein uit. Ook langs Vlaamse kant is er aandacht voor ethiek en deontologie. De Vlaamse raad werd nieuw leven ingeblazen na een korte pauze in 2017.

Een echte integriteitscultuur

Het Comité voor Ethiek en Deontologie voor de Franstalige personeelsleden (EPICED) werd opgericht in 2014 onder het toezicht van de Raad voor Ethiek en Deontologie van de FOD Justitie, conform een nota van de ministerraad van 20 juni 2006 en beide zijn het resultaat van een ruimer integriteitsbeleid op federaal vlak.

EPICED wil binnen het DG EPI een integriteitscultuur bevorderen en wil personeelsleden aanmoedigen om ideeën met elkaar uit te wisselen en in dialoog te treden over ethische en deontologische kwesties. Naast de implementatie van een deontologisch kader over de naleving van wetten en regels wil het Comité personeelsleden handvaten aanreiken voor de dilemma's waarmee zij tijdens hun dagelijks werk worden geconfronteerd.

EPICED geeft advies en nodigt uit tot reflectie over problemen die zijn aangekaart door medewerkers van het terrein. Het Comité wil hen bewust maken van thema's die te maken hebben met integriteit, waarbij de nadruk ligt op het belang ervan binnen hun job. Zij organiseren werkgroepen, interprofessionele vraag- en antwoordsessies of bieden folders aan met advies over ethiek en deontologie op het werk. EPICED brengt daarnaast verslag uit over de integriteitsproblemen die personeelsleden aanhalen.

Studiedagen

EPICED organiseerde reeds drie studiedagen voor personeelsleden om haar doelstellingen, missies en initiatieven toe te lichten. De eerste studiedag in 2016 was bestemd voor de Franstalige gevangenisdirecteurs. Aan de tweede studiedag in 2017 namen psycho-medisch-sociale teams deel. De studiedag in 2018 richt zich tot het bewakings- en technisch personeel van de gevangenissen. Tijdens studiedagen komen ethische vraagstukken aan bod uit de dagelijkse realiteit. Experts, waaronder criminologen, filosofen en sociologen, voeden het debat.

Een ethische toolbox

EPICED kiest in de uitwerking van haar beleid voor de GIRAFE-aanpak, wat staat voor Groupe Interprofessionnel de Réflexion, d'Aide à la décision et de Formation en Ethique clinique. Die aanpak is ontstaan in de psycho-medisch-sociale sector en helpt medewerkers van het terrein ethische kwesties te beschrijven en vooral hierin een beslissing te nemen. Het is de bedoeling om binnen de Franstalige gevangenissen een netwerk te creëren dat met de hulp van een begeleider oplossingen kan faciliteren.

Samenstelling van het comité

EPICED bestaat uit:

- drie vaste leden (een vertegenwoordiger van de regionale directie Zuid, de integriteitscoördinator van de FOD Justitie en een vertegenwoordiger van het Franstalige opleidingscentrum voor penitentiair personeel)
- twaalf leden met een mandaat. Het gaat om medewerkers van de gevangenissen van alle geledingen, diensten en graden die na een selectieprocedure worden aangewezen.

Ereleden of andere medewerkers van de gevangenissen kunnen ook bij EPICED worden betrokken. Zij worden gekozen omwille van hun belangstelling voor ethiek, hun expertise of hun ervaring.

Vlaamse deelraad voor ethiek en deontologie

Voor de Nederlandstalige gevangenissen werd ook een deelraad voor ethiek en deontologie opgericht. De raad organiseerde in 2016 een informatieve en interactieve studiedag voor de gevangenissen. In 2017 werden de activiteiten van de raad omwille van organisatorische redenen even op pauze gezet. Een nieuwe deelraad werd in 2018 opgestart waarin bewust gekozen werd voor een ruimere vertegenwoordiging van de werkvloer. Ondertussen maakten de leden een nieuw driejarenplan op dat het startschot geeft voor nieuwe initiatieven rond ethiek en deontologie.

Ook de gevangenissen zelf zijn begaan met het thema 'integriteit' op de werkvloer. Zo maakte de gevangenis in Beveren een filmpje voor haar personeelsleden om moeilijke onderwerpen bespreekbaar te maken.

Extra mogelijkheid om terugkeer naar samenleving voor te bereiden

De overbevolking in de gevangenissen is een realiteit die de begeleiding van gedetineerden bij de voorbereiding van hun re-integratieplan kan vertragen. De minister van Justitie voerde daarom in juli 2017 een maatregel in waarbij gedetineerden die aan bepaalde criteria voldoen, een extra mogelijkheid krijgen om hun terugkeer naar de samenleving voor te bereiden. Dankzij dit ‘verlengd penitentiair verlof’ kunnen gedetineerden hun re-integratie zelf in handen nemen, hun familiebanden verbeteren en hun zelf uitgewerkte re-integratieplan beter testen.

Afwisseling tussen detentie en verlof

Het verlengd penitentiair verlof verschilt van het gewone penitentiair verlof (3 keer 36 uur per trimester) in die zin dat tijdens een langere periode zeven dagen verlof en zeven dagen detentie elkaar afwisselen. Hiervoor moet de gedetineerde wel reeds een eerste cyclus van gewone penitentiare verloven probleemloos hebben doorlopen. Hij moet ook akkoord gaan met de opgelegde voorwaarden (op het Belgische grondgebied blijven, concrete socio-professionele stappen rond re-integratie ondernemen, geen verdovende middelen gebruiken, enz.). Niet alle veroordeelden komen in aanmerking voor de maatregel. De uitsluitingscriteria hangen samen met de aard van de gepleegde feiten, het profiel van de gedetineerde en het totaal van de straffen die hij ondergaat.

Bevoegdheid van de directeur

De gevangenisdirecteur beslist of een gedetineerde verlengd penitentiair verlof krijgt. Hij gaat daarbij na of het adres waar de gedetineerde verblijft werd meegedeeld, of het opvangmilieu heeft ingestemd met het verlof en of de bestaansmiddelen toereikend zijn. Het is immers belangrijk dat de gedetineerde niet in een gevaarlijke situatie wordt geplaatst.

Controle en opvolging

Net zoals bij het gewone penitentiair verlof wordt de procureur des Konings op de hoogte gebracht van de toekenning van het verlengd penitentiair verlof en de vastgelegde regels. De controle en opvolging van de maatregel verlopen volgens de wettelijke bepalingen voor het gewone verlof. Wanneer de voorwaarden niet worden nageleefd, volgt een onderzoek en kan de gevangenisAdministratie beslissen om het verlof te behouden, tijdelijk te schorsen of te herroepen. De voorwaarden kunnen ook worden aangepast.

Vaststellingen

Uit de evaluatie zes maanden na de invoering van het verlof bleek dat aan gedetineerden die verlengde verloven hadden gekregen vaker een ruimere modaliteit werd toegekend (elektronisch toezicht, beperkte detentie of voorwaardelijke invrijheidstelling) dan aan gedetineerden die een gewoon verlof hadden genoten.

Net zoals bij het gewone penitentiair verlof, verloopt het verlengd penitentiair verlof niet altijd probleemloos. De oorzaken zijn echter niet zwaarwichtiger dan bij problemen tijdens een klassiek verlof. Tijdens de eerste zes maanden van de maatregel werden 611 verlengde penitentiare verloven toegekend, waarvan 67 werden herroepen. Meestal ligt een niet-naleving van de opgelegde voorwaarden door de gedetineerde aan de basis, maar ook een gebrek aan financiële middelen of geen gepast opvangmilieu tijdens het verlof kunnen aanleiding geven tot een herroeping.

Na een grondige analyse en rekening houdende met alle aspecten en variabelen werd op 7 juni 2018 beslist om het verlengd penitentiair verlof voorlopig op te schorten en dit met onmiddellijke ingang. Op 1 augustus 2018 heeft de regering beslist om definitief een einde te stellen aan de maatregel. Dat betekent concreet dat er geen nieuwe beslissingen tot toekenning van verlengd penitentiair verlof meer worden genomen. Eind oktober 2018 beschikten nog 167 gedetineerden over verlengd penitentiair verlof.

Naar een gelijkwaardige gezondheidszorg voor gedetineerden

Hoe kunnen we gezondheidszorg voor gedetineerden verbeteren? Dat was de centrale vraag van een studie uitgevoerd door het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) op vraag van minister van Justitie Geens en minister van Volksgezondheid De Block. Het DG EPI werkte mee aan het grootschalige onderzoek dat de zorgverlening in de gevangenissen analyseert en verbetervoorstellen formuleert. Belangrijkste conclusie is de aanbeveling om de penitentiaire gezondheidszorg te integreren in de algemene gezondheidszorg onder de FOD Volksgezondheid, een richting waarin beide ministers al voorzichtige stappen hebben gezet.

Universeel mensenrecht

Elke gedetineerde heeft recht op goede gezondheidszorg, gelijkwaardig aan die in de vrije samenleving. Onder de bevoegdheid van de minister van Justitie, voorziet de centrale dienst Coördinatie Gezondheidszorg Gevangenen van het DG EPI samen met de medische dienst van elke inrichting lichamelijke en geestelijke zorgverlening. Gedetineerden kunnen terecht bij een team van verpleegkundigen en kunnen dagelijks op doktersbezoek. Verder kunnen ze een beroep doen op psychiaters, tandartsen, kinesitherapeuten, enz. die op bepaalde momenten in de inrichting zijn. Er zijn ook speciale afdelingen en medische centra voor aangepaste of tweedelijnszorg. In dringende gevallen worden gedetineerden overgebracht naar een ziekenhuis.

Gezondheidszorg gedetineerden onder de loep

De ministers van Justitie en Volksgezondheid zetten zich samen in om de gezondheidszorg voor gedetineerden te verbeteren. Op hun vraag bracht het KCE de gezondheid van gedetineerden in kaart, analyseerde het de zorgverlening en -organisatie binnen de muren en deed het verbetervoorstellen. Samen met andere betrokken partijen in het zorglandschap werkte het DG EPI mee aan dit overkoepelend overheidsproject. Gesprekken met experts in de zorgverlening en met ander gevangenispersoneel, gevangenisbezoeken, een analyse van de medische dossiers van gedetineerden, een internationale vergelijking, enz. droegen bij tot de analyse. Het eindrapport werd op 18 oktober 2017 gepubliceerd.

Uit de studie blijkt dat gedetineerden meer gezondheidsproblemen hebben dan de rest van de bevolking. Aandoeningen zoals infectieziekten, psychische problemen en verslavingsproblematieken komen in de gevangenis meer voor. Het geneesmiddelengebruik ligt ook hoger.

Het KCE stelt vast dat zorgverleners in de gevangenis doen wat ze kunnen, maar dat de huidige zorg momenteel ontoereikend is. De belangrijkste problemen zijn een gebrek aan middelen en personeel en onvoldoende coördinatie en communicatie tussen alle betrokken partijen, zowel in de gevangenis zelf als met zorgverleners erbuiten. Vooral dat laatste maakt dat de zorgcontinuïteit niet altijd is verzekerd bij aankomst van de gedetineerde in de gevangenis en bij vrijlating. De penitentiaire zorgverlening balanceert bovendien tussen twee fundamentele principes: gelijkwaardigheid van zorg en het bewaren van orde en veiligheid.

Integratie binnen algemene gezondheidszorg

Het KCE doet verbetervoorstellen zodat de gezondheidszorg voor gedetineerden gelijkwaardig wordt met die buiten de gevangenis, conform de Belgische en internationale normen. De belangrijkste aanbeveling is de integratie van de penitentiaire gezondheidszorg, momenteel onder de bevoegdheid van Justitie, binnen de algemene gezondheidszorg. Dat is een bevestiging van de politieke ambitie van ministers Geens en De Block. De aanbeveling om alle gedetineerden medisch te verzekeren, past hierin.

Naast een stijging van de beschikbare middelen, pleit het rapport o.a. ook voor meer centrale aansturing, een multidisciplinair team en een zorgcoördinator per gevangenis, alsook een performant systeem om de elektronische medische dossiers van gedetineerden te beheren en de informatie-uitwisseling tussen zorgverleners te verbeteren.

Stappenplan voor de toekomst

De bevoegde ministers en hun administraties bestuderen samen de aanbevelingen en stellen een plan van aanpak op om de gezondheidszorg en de organisatie ervan te verbeteren, wat ook de re-integratie ten goede zal komen.

Er zijn reeds stappen voorwaarts gezet dankzij een goede samenwerking, onder andere op vlak van uitstroom van geïnterneerden uit de gevangenis en het interneringsbeleid met de oprichting van bijzondere zorgunits, de overheveling van de zorgkost van geplaatste geïnterneerden en het Masterplan Internering. Verder nam Volksgezondheid het initiatief om in samenwerking met het DG EPI in drie gevangenissen een project te lanceren dat het revalideringstraject van drugsverslaafde gedetineerden moet verbeteren.

Gedetineerden en burgers bouwen bruggen

Om gedetineerden niet af te sluiten van de maatschappij en om de buitenwereld bewuster te maken van het leven in detentie, organiseren de gevangenissen in samenwerking met verschillende externe organisaties al jaren tal van activiteiten om de brug te slaan tussen beide. Culturele evenementen, opleidingsmomenten, sportactiviteiten en debatten waaraan burgers en gedetineerden deelnemen maar ook ontmoetingen tussen daders en slachtoffers dragen zo bij tot een bewustwording en begrip van elkaars leefwereld.

Nationale Dagen van de Gevangenis

In november werden naar jaarlijkse gewoonte de Nationale Dagen van de Gevangenis georganiseerd. Over het ganse land vonden verschillende activiteiten en evenementen plaats om het thema 'gevangenis' in de kijker te zetten en het brede publiek bewust te maken van de sociale gevolgen van een gevangenisstraf, niet alleen voor de gedetineerden zelf maar ook voor hun naaste omgeving. De impact op het leven van familieleden van gedetineerden werd onder de loep genomen tijdens debatten, conferenties, tentoonstellingen, filmvoorstellingen, enz. In de gevangenis in Sint-Gillis werden bijvoorbeeld foto's die in de gevangenis zijn genomen, opgehangen op de buitenmuren.

Filmvoorstelling 'Le Fidèle' in Oudenaarde

In de gevangenis in Oudenaarde konden in oktober een veertigtal gedetineerden samen met hun partner de film 'Le Fidèle' van regisseur Michaël Roskam bekijken. Hij had voor zijn film al onderzoek gedaan in de gevangenis en is voorstander van een hervorming om de re-integratie van gedetineerden nog beter voor te bereiden. Minister Geens was ook aanwezig en benadrukte het belang van de laatste periode van een straf om de re-integratie van gedetineerden zo vlot mogelijk te laten verlopen.

Universiteitsstudenten en gedetineerden leren samen in detentie

In het kader van het proefproject 'samen leren in detentie' volgden universiteitsstudenten Criminologie van de KU Leuven en de VUB in de gevangnissen in Beveren en Leuven samen les met gedetineerden in de gevangenis. Zij sneden thema's aan als de re-integratie van gedetineerden, de basiswet en gevangenisarchitectuur. Beide groepen leerden op die manier met een andere blik naar dezelfde materie te kijken en maakten samen een combinatie tussen theorie en praktijk.

Project Brug Binnen Buiten in Antwerpen

In opdracht van de Vlaamse Gemeenschap startte het Centrum Algemeen Welzijnswerk Antwerpen, samen met de gevangenis en met ondersteuning van de Antwerpse universiteit, een project op om gedetineerden te helpen in de moeilijke overgangsperiode na hun vrijlating uit de gevangenis. Specifieke aandacht ging uit naar de drempels die zij tegenkomen om hun weg terug te vinden in de maatschappij, zoals financiële moeilijkheden, geen domicilieadres of de sociale en psychologische gevolgen van detentie. De brug wordt gevormd tussen (ex-) gedetineerden en de hulp- en dienstverlening buiten de gevangenis. Het project zet ook in op de uitbouw van de informele sociale netwerken.

Herstel kleurt kunst in Beveren

In oktober vond in de gevangenis in Beveren de officiële voorstelling plaats van het project 'Herstel kleurt kunst'. Gedetineerden konden zich tijdens dit initiatief via graffiti en fotografie van hun creatieve kant laten zien en tegelijkertijd tonen dat ze aan hun re-integratie werken. Een aantal gedetineerden ging ook een gesprek aan met hun slachtoffer. De aanwezigen bewonderden de werken en konden spreken met de organisaties die werken rond herstel in de gevangenissen.

Summer Games in penitentiair complex Brugge

Tijdens de zomermaanden organiseerden de gedetineerden van de mannenafdeling 2 in het penitentiair complex in Brugge de Summer Games. 178 van hen namen deel aan verschillende activiteiten, waaronder circuittraining, vijfkamp, tafeltennis en minivoetbal. Op 8 september reikte profoetballer bij Club Brugge Brandon Mechele de medailles uit.

Klassiek muziekconcert in Ittre

In november 2017 gaven drie jonge artiesten in de Muziekkapel Koningin Elisabeth een klassiek concert voor de gedetineerden in de gevangenis in Ittre. Als duo of trio brachten zij werken van Franz Schubert en Gabriel Fauré. De gevangenis wil zo contact leggen met de buitenwereld. Het initiatief kadert binnen de 'Community' projecten van de Muziekkapel die muziek willen delen met wie hier moeilijk toegang toe heeft. De gedetineerden maakten een gastenboek dat ze overhandigden aan de Muziekkapel.

Voetbalmatch in Ittre op Internationale Dag van de Rechten van de Mens

Ter gelegenheid van de Internationale Dag van de Rechten van de Mens vond op 10 december een voetbalwedstrijd plaats in de gevangenis in Ittre tussen personeelsleden van instellingen van de Europese Unie en een ploeg van gedetineerden.

De samenwerking kwam tot stand dankzij de ngo 'La Balle aux Prisonniers' die via sport de levensomstandigheden van gedetineerden wil verbeteren. De match was een succes: team spirit, engagement en fair play waren de sleutelwoorden. De gedetineerden wonnen met 13-5.

Internationaal symposium over correctioneel onderzoek

De European Organisation of Prison and Correctional Services (EuroPris) organiseerde samen met de International Corrections and Prisons Association (ICPA) en het DG EPI een internationaal symposium in Gent over correctioneel onderzoek. Het belangrijkste thema focuste op een betere vergelijkbaarheid en een optimaal inzicht in dit soort onderzoek. Een nauwkeurige gegevensanalyse is immers van groot belang in de beleidskeuzes op het vlak van detentie.

De deelnemers maakten kennis met de verschillende gangbare methodologieën en de manier waarop onderzoeksgegevens worden verzameld en gerapporteerd om dankzij gedeelde ervaringen de best practices te identificeren. Er werden presentaties gegeven rond onderzoek in gezondheidszorg, technologie en re-integratie binnen de grotere correctionele context, enz. De deelnemers kwamen tot de conclusie dat in eerste instantie een wereldwijd netwerk voor correctioneel onderzoek van primordiaal belang is. In totaal namen 116 experts van 36 landen deel.

GEVANGENISSEN

NATIONALITEIT
CIJFERS
BEVOLKING
MANNEN

GEDETINEERDEN
KOSTEN
BUDGET
ZUID
NOORD

OPSLUITINGEN
DAGELIJKS
CAPACITEIT

BRUSSEL
WETTELIJK
VERGUNNING
GRAFIEK
DETENTIE
OVERLUIDEN

VEROORDEELD
PERSONEEL
OVERBEVOLKING
KREDIET
WERK
GEMIDDELTE
VERLOVEN

REGIME
WERKING

VROUWEN
PENITENTIAIR
EVOLUTIE
ONTSNAPPING

Cijfers **2017**

Inhoudstafel

	44	Bevolking
45		Gemiddelde dagelijkse bevolking per geslacht
	46	Nationaliteit
48		Prioritaire wettelijke toestand
	50	Detentieregime
	51	Opsluitingen
52		Penitentiaire verloven en uitgaansvergunningen
	54	Ontsnappingen
	55	Overlijdens
	56	Invrijheidstellingen
58		Vergoedingen huishoudelijk werk
	60	Personeel
	64	Budget

Gebruikte termen

De gedetineerdenbevolking binnen een gevangenis verandert het hele jaar door. Om de samenstelling ervan beter te begrijpen, wordt in dit luik gesproken over de **gemiddelde bevolking**. Zo worden extreme schommelingen tot een minimum beperkt en wordt ook rekening gehouden met alle verblijven in de gevangenis.

De **gemiddelde capaciteit** is het gemiddeld aantal plaatsen voorzien voor de gedetineerden in de verschillende inrichtingen. Dat gemiddelde kan stijgen door de opening van nieuwe afdelingen binnen bestaande inrichtingen en door de bouw van nieuwe inrichtingen. Een daling van het gemiddelde is het gevolg van cellen die buiten gebruik zijn. Dat kan tijdelijk zijn door bijvoorbeeld renovatiewerken of definitief door de sluiting van een inrichting.

De **gemiddelde overbevolkingsgraad** geeft de verhouding weer tussen de gemiddelde bevolking en de gemiddelde capaciteit. De gemiddelde overbevolkingsgraad is niet geldig voor de toestand binnen elke gevangenis. Bepaalde inrichtingen zijn niet of weinig overbevolkt. In andere inrichtingen ligt de overbevolkingsgraad ver boven het gemiddelde.

Beklaagden zijn verdachten die zijn opgesloten in afwachting van een definitieve rechterlijke beslissing (veroordeling, internering, vrijspraak, enz.).

Veroordeelden zijn gedetineerden die omwille van een strafbaar feit door de rechtbank een straf of maatregel zijn opgelegd.

Geïnterneerden zijn gedetineerden die zijn opgesloten op basis van een internering die is aanbevolen door een strafrechtbank of door een Kamer tot Bescherming van de Maatschappij omwille van hun geestestoestand.

Andere gedetineerden zijn onder andere vreemdelingen ter beschikking van de Dienst Vreemdelingenzaken (administratieve opsluiting), personen onder voorlopige aanhouding, in het kader van de probatie of de voorwaardelijke invrijheidstelling, personen ter beschikking van de strafuitvoeringsrechtbank (voordien 'ter beschikking van de regering') en landlopers.

Halve vrijheid voor veroordeelden is een strafregime waarbij de gedetineerde die is veroordeeld tot een totale straf van maximum drie jaar, tijdens weekdays een uitgaansvergunning krijgt om een job uit te oefenen of om een opleiding te volgen en 's avonds terugkeert naar de gevangenis.

Beperkte detentie is een gelijkaardig regime als de halve vrijheid. Het is een uitvoering van de vrijheidsstraf waarbij de gedetineerde die veroordeeld is tot een totale gevangenisstraf van meer dan drie jaar, regelmatig de penitentiaire inrichting mag verlaten. Dat kan voor een bepaalde duur van maximum 12 uur per dag. De beperkte detentie kan door de strafuitvoeringsrechtbank aan de veroordeelde worden toegekend omwille van professionele, familiale of opleidingsbelangen die zijn aanwezigheid buiten de gevangenis vereisen.

Halve vrijheid voor geïnterneerden is een regime dat is toegekend door een Kamer tot Bescherming van de Maatschappij aan de geïnterneerden die daarvan afhangen.

Opmerkingen

- Voor bepaalde statistieken, zoals de gemiddelden, is het resultaat afzonderlijk berekend voor elke cel van de tabel en voor de totalen. De afronding gebeurde op één cijfer na de komma. Door deze afrondingen kan het zijn dat de precieze waarde van het totaal niet volledig overeenstemt met de som van de opgetelde cijfers.
- De afkorting 'GDB' in de tabellen staat voor 'gemiddelde dagelijkse bevolking'.

Bevolking

In 2017 waren de gevangenissen met de meeste overbevolking (in dalende lijn) Dinant, Ieper, Sint-Gillis, Antwerpen, Namur, Mechelen en Dendermonde. Voor die inrichtingen bedroeg de gemiddelde overbevolkingsgraad meer dan 35%. Vijftien inrichtingen hadden een gemiddelde bevolking die lager lag dan de theoretische capaciteit. Het is wel mogelijk dat die inrichtingen overbevolking hebben gekend tijdens bepaalde periodes van het jaar of in bepaalde secties.

Inrichting	Gemiddelde bevolking	Gemiddelde capaciteit	Gemiddelde overbevolkingsgraad
Andenne	411,2	396	4 %
Antwerpen	636,8	439	45 %
Arlon	126,5	111	14 %
Berkendael	78,6	64	23 %
Beveren	293,8	312	-6 %
Brugge	692,2	602	15 %
Dendermonde	229,4	168	37 %
Dinant	55,5	32	73 %
Gent	390	299	30 %
Hasselt	541,8	450	20 %
Hoogstraten	164,2	170,6	-4 %
Huy	85,8	64	34 %
Ieper	106	67	58 %
Ittre	419,9	422,3	-1 %
Jamioulx	374,1	399,5	-6 %
Lantin	907,8	694	31 %
Leuven Centraal	292	350	-17 %
Leuven Hulp	182	149	22 %
Leuze-en-Hainaut	305,3	312	-2 %
Marche-En-Famenne	308,5	312	-1 %
Marneffe	117,2	131	-11 %
Mechelen	115,6	84	38 %
Merksplas	426,1	430	-1 %
Mons	386,3	307	26 %
Namur	173,9	123,3	41 %
Nivelles	223,7	192	17 %
Oudenaarde	156,4	132	18 %
Païve	194,3	205	-5 %
Ruisselede	53,7	55,6	-3 %
Sint-Gillis	849,9	583,8	46 %
Saint-Hubert	202,9	216	-6 %
Tongeren	23,2	25	-7 %
Tournai	192,5	183	5 %
Turnhout	287,1	269	7 %
Vorst	173,5	180	-4 %
Wortel	293,9	301	-2 %
Totaal	10471,6	9231,1	11,8 %

Gemiddelde dagelijkse bevolking volgens geslacht

De gevangenisbevolking is grotendeels mannelijk. De vrouwelijke bevolking (4,2%) is verspreid over 9 inrichtingen: Antwerpen, Brugge, Gent, Hasselt, Hoogstraten, Berkendael (Vorst), Lantin, Mons en Marche-en-Famenne. Meer dan de helft van de vrouwelijke gedetineerden verblijven in Berkendael, Brugge en Lantin.

Inrichting	Mannen	Vrouwen	Totaal
Andenne	411,2		411,2
Antwerpen	586,2	50,6	636,8
Arlon	126,5		126,5
Berkendael	0,1	78,5	78,6
Beveren	293,8		293,8
Brugge	586,7	105,5	692,2
Dendermonde	229,4		229,4
Dinant	55,5		55,5
Gent	351,1	38,8	390,0
Hasselt	507,1	34,8	541,8
Hoogstraten	151,4	12,7	164,2
Huy	85,8		85,8
Ieper	106,0		106,0
Ittre	419,9		419,9
Jamioulx	374,1		374,1
Lantin	841,5	66,3	907,8
Leuven Centraal	292,0		292,0
Leuven Hulp	182,0		182,0
Leuze-en-Hainaut	305,3		305,3
Marche-en-Famenne	294,6	13,9	308,5
Marneffe	117,2		117,2
Mechelen	115,6		115,6
Merksplas	426,1		426,1
Mons	347,2	39,1	386,3
Namur	173,9		173,9
Nivelles	223,7		223,7
Oudenaarde	156,4		156,4
Paifve	194,3		194,3
Ruislede	53,7		53,7
Sint-Gillis	849,6		849,6
Saint-Hubert	202,9		202,9
Tongeren	23,2		23,2
Tournai	192,5		192,5
Turnhout	287,1		287,1
Vorst	173,5		173,5
Wortel	293,9		293,9
Totaal	10030,9	440,1	10471,4

Gemiddelde dagelijkse bevolking per nationaliteit

In 2017 hadden gemiddeld iets meer dan de helft van de gedetineerden binnen een penitentiaire inrichting (56%) de Belgische nationaliteit. De nationaliteiten staan in onderstaande tabel vermeld per staatsburgerschap.

In 2017 waren er in het totaal burgers van meer dan 130 landen gedetineerd in de Belgische gevangenissen.

Voor de andere nationaliteiten die minstens 1% van de gemiddelde gedetineerdenbevolking uitmaken, zijn er burgers van de volgende landen:

Marokko (9,6%) - Algerije (4,8%) - Roemenië (3,2%)
Nederland (2,7%) - Frankrijk (2%) - Albanië (2%)
Italië (1,4%) - Turkije (1,1%) - Tunesië (1,1%)

Nationaliteit	GDB	%	Nationaliteit	GDB	%	Nationaliteit	GDB	%
Afghanistan	32,8	0,3 %	Frans Guyana	3,0	0,0 %	Maleisië	0,1	0,0 %
Albanië	214,0	2,0 %	Gambia	6,1	0,1 %	Mali	3,0	0,0 %
Algerije	505,4	4,8 %	Georgië	38,9	0,4 %	Malta	1,0	0,0 %
Angola	18,6	0,2 %	Ghana	6,0	0,1 %	Marokko	1005,5	9,6 %
Argentinië	0,1	0,0 %	Gibraltar	0,0	0,0 %	Martinique	0,2	0,0 %
Armenië	14,8	0,1 %	Griekenland	11,0	0,1 %	Mauritanië	8,8	0,1 %
Azerbeidzjan	3,5	0,0 %	Guinea	42,6	0,4 %	Mauritius	1,6	0,0 %
Bangladesh	2,5	0,0 %	Guinée-Bissau	0,7	0,0 %	Mexico	3,4	0,0 %
België	5843,5	55,8 %	Haïti	0,9	0,0 %	Moldavië	8,9	0,1 %
Benin	0,7	0,0 %	Honduras	0,0	0,0 %	Mongolië	2,8	0,0 %
Bhutan	0,3	0,0 %	Hongarije	13,6	0,1 %	Montenegro	4,6	0,0 %
Bosnië-Herzegovina	23,2	0,2 %	Ierland	5,4	0,1 %	Nederland	281,2	2,7 %
Brazilië	11,0	0,1 %	India	26,5	0,3 %	Nederlandse Antillen	0,5	0,0 %
Brits-Indische Oceaan	0,0	0,0 %	Indonesië	0,3	0,0 %	Nepal	1,5	0,0 %
Bulgarije	79,9	0,8 %	Irak	68,7	0,7 %	Niger	7,2	0,1 %
Burkina Faso	2,0	0,0 %	Iran	21,7	0,2 %	Nigeria	33,0	0,3 %
Burundi	3,4	0,0 %	Israël	4,1	0,0 %	Noorwegen	0,0	0,0 %
Cambodja	1,0	0,0 %	Italië	144,7	1,4 %	Oeganda	1,0	0,0 %
Canada	0,7	0,0 %	Ivoorkust	4,8	0,0 %	Oekraïne	22,6	0,2 %
Centraal-Afrikaanse Republiek	0,2	0,0 %	Jamaica	1,5	0,0 %	Oezbekistan	3,9	0,0 %
Chili	15,8	0,2 %	Jordanië	0,7	0,0 %	Oman	1,0	0,0 %
China	5,4	0,1 %	Kaapverdië	0,3	0,0 %	Oostenrijk	1,0	0,0 %
Colombia	16,7	0,2 %	Kameroen	17,6	0,2 %	Pakistan	16,9	0,2 %
Cuba	3,2	0,0 %	Kazachstan	3,1	0,0 %	Palestina	45,0	0,4 %
Denemarken	0,0	0,0 %	Kenia	1,1	0,0 %	Peru	2,7	0,0 %
Dominica	1,4	0,0 %	Kirgistan	2,4	0,0 %	Polen	91,0	0,9 %
Dominicaanse republiek	5,6	0,1 %	Kosovo	23,2	0,2 %	Portugal	31,9	0,3 %
Duitsland	16,4	0,2 %	Kroatië	16,9	0,2 %	Puerto Rico	0,4	0,0 %
Ecuador	5,1	0,0 %	Letland	7,0	0,1 %	Republiek Congo	99,4	0,9 %
Egypte	24,3	0,2 %	Libanon	13,3	0,1 %	Roemenië	339,6	3,2 %
Eritrea	0,6	0,0 %	Liberië	3,0	0,0 %	Rusland	49,9	0,5 %
Estland	2,7	0,0 %	Libië	20,1	0,2 %	Rwanda	15,7	0,1 %
Ethiopië	1,6	0,0 %	Litouwen	45,6	0,4 %	Senegal	8,5	0,1 %
Filipijnen	1,5	0,0 %	Luxemburg	4,3	0,0 %	Servië	60,3	0,6 %
Finland	2,8	0,0 %	Macedonië	23,2	0,2 %	Sierra Leone	7,5	0,1 %
Frankrijk	214,4	2,0 %	Madagaskar	1,1	0,0 %	Slovakije	30,4	0,3 %

Nationaliteit	GDB	%	Nationaliteit	GDB	%	Nationaliteit	GDB	%
Slovenië	1,1	0,0 %	Tsjechië	13,2	0,1 %	Vluchteling	28,5	0,3 %
Soedan	3,5	0,0 %	Tunesië	118,4	1,1 %	VN-vluchteling	3,3	0,0 %
Somalië	15,7	0,1 %	Turkije	114,1	1,1 %	Onbepaald	152,1	1,5 %
Spanje	45,4	0,4 %	Venezuela	1,6	0,0 %			
Sri Lanka	0,8	0,0 %	Verenigd Koninkrijk	21,4	0,2 %			
Suriname	20,3	0,2 %	Verenigde Staten van Amerika	3,0	0,0 %			
Swaziland	0,0	0,0 %	Vietnam	4,9	0,0 %			
Syrië	54,7	0,5 %	Westelijke Sahara	0,0	0,0 %			
Tadzikistan	1,0	0,0 %	Wit-Rusland	2,2	0,0 %			
Taiwan	0,2	0,0 %	Zimbabwe	1,0	0,0 %			
Tanzania	5,4	0,1 %	Zuid-Afrika	1,2	0,0 %			
Thailand	2,2	0,0 %	Zweden	1,8	0,0 %			
Togo	2,9	0,0 %	Zwitserland	0,7	0,0 %			
Tsjaad	0,1	0,0 %	NAVO	0,2	0,0 %			
						Totaal	10471,4	100,0%

Opmerking: De nationaliteiten met een gemiddelde dagelijkse bevolking (GDB) van 0,0 waren wel degelijk vertegenwoordigd tijdens 2017. De waarde 0,0 is te verklaren door de afronding op 1 cijfer na de komma.

Gemiddelde dagelijkse bevolking per prioritaire wettelijke toestand

In totaal verblijven in de gevangenissen ongeveer de helft van de gedetineerden als veroordeelden. 36% van hen zijn beklaagden en 6,6 % zijn geïnterneerden. De verhoudingen variëren per inrichting naargelang de functie van de inrichting. Sommige inrichtingen fungeren als arresthuis, andere als strafhuis en nog andere als beide. Enkel de inrichting tot bescherming van de maatschappij in Paifve is uitsluitend bestemd voor geïnterneerden.

Inrichtingen	Veroordeelden		Beklaagden		Geïnterneerden		Andere		Totaal
	GDB	%	GDB	%	GDB	%	GDB	%	GDB
Andenne	393,5	95,7%	11,8	2,9%			5,9	1,4%	411,2
Antwerpen	103,5	16,3%	491,7	77,2%	29	4,6%	12,5	2,0 %	636,8
Arlon	63	49,8%	61,1	48,3%			2,4	1,9%	78,6
Berkendael	31,5	40,1%	40,6	51,7%	5,8	7,4%	0,7	0,9%	78,6
Beveren	270,5	92,1%	15,5	5,3%	0,5	0,2%	7,4	2,5%	293,8
Brugge	360,3	52%	289,9	41,9%	22,9	3,3%	19,1	2,8%	692,2
Dendermonde	76,6	33,4%	149,5	65,2%			3,3	1,4%	229,4
Dinant	12,9	23,2%	42,2	76,1%			0,4	0,8%	55,5
Gent	123,3	31,6%	219,9	56,4%	37,9	9,7%	8,9	2,3%	390
Hasselt	309,7	57,2%	220,3	40,7%	0,1	0,0 %	11,7	2,2%	541,8
Hoogstraten	157,8	96,2%					6,3	3,8%	164,2
Huy	41,2	48%	44,4	51,7%			0,3	0,3%	85,8
Ieper	20,3	19,1%	84,6	79,8%			1,1	1,1%	106
Ittre	406,6	96,8%	11,6	2,8%			1,7	0,4%	419,9
Jamioulx	184,8	49,4%	171	45,7	14,9	4%	3,4	0,9%	374,1
Lantin	459,3	50,6%	410,9	45,3%	28,8	3,2%	8,8	1%	907,8
Leuven Centraal	272	93,2%	0,2	0,1%			19,8	6,8%	292
Leuven Hulp	79,2	40%	90,6	49,8%	15,2	8,4%	3,3	1,8%	182
Leuze-en-Hainaut	290,2	95,1%	12,9	4,2%			2,2	0,7%	305,3
Marche-en-Famenne	236,5	76,6%	67,1	21,8%			4,9	1,6%	308,5
Marneffe	113,1	96,5%	0,1	0,1%			3,9	3,4%	117,2
Mechelen	27,5	23,8%	87,1	75,4%	0,1	0,0%	0,9	0,9%	115,6
Merksplas	237	55,6%	6,1	1,4%	174,3	40,9%	8,7	2%	426,1
Mons	199	51,5%	166,9	43,2%	15,9	4,1%	4,5	1,2%	386,3
Namur	39,7	22,8%	117,9	67,8%	15,1	8,7%	1,2	0,7%	173,9
Nivelles	150,6	67,3%	72	32,2%			1,1	0,5%	223,7
Oudenaarde	92,7	59,3%	60,3	38,5%	0,1	0,1%	3,3	2,1%	156,4
Paifve			2	1%	192,2	99%			194,3
Ruiselede	51,7	96,2%					2	3,8%	53,7
Sint-Gillis	167,8	19,7%	599,1	70,5	72,1	8,5%	10,9	1,3%	849,9
Saint-Hubert	199,9	98,5%	0,1	0%			2,9	1,4%	202,9
Tongeren	13,3	57,4%	9,9	42,6%					23,2
Tournai	121,2	63%	68,8	35,7%					192,5
Turnhout	102	35,5%	113,6	39,6%	70,5	24,6%	1	0,4%	287,1
Vorst	152,1	87,7%	21,2	12,2%			0,1	0,1%	173,5
Wortel	283,2	96,3%	5,1	1,8%			5,6	1,9%	293,9
Totaal	5837,1	55,7%	3765,9	36%	695,5	6,6%	172,8	1,7%	10471,4

Gemiddelde dagelijkse bevolking per detentieregime

De overgrote meerderheid van de gevangenisbevolking in de gevangenis valt onder het gewone detentieregime. Dat wil zeggen dat zij voortdurend onder toezicht van de penitentiaire inrichtingen blijven, behalve bij de toekenning van penitentiaire verloven en uitgangsvergunningen. Gemiddeld 76 veroordeelden waren dagelijks geplaatst onder het regime van beperkte detentie of halve vrijheid. Het aantal veroordeelden en beklaagden dat geplaatst is onder elektronisch toezicht, bedroeg gemiddeld 1739,7 op dagbasis. De tabel toont ook hun dagelijks gemiddelde aantal naargelang de inrichting van waaruit zij onder elektronisch toezicht geplaatst zijn en die dus instaat voor het administratief beheer van hun detentie.

Inrichting	Gewoon regime	Halve vrijheid (veroordeelden)	Beperkte detentie	Onbekend	Totaal	Elektronisch toezicht
Andenne	411,2				411,2	27,9
Antwerpen	610	2,8	15,4	8,5	636,8	205,7
Arlon	126,3			0,2	126,5	21,7
Berkendael	78,2			0,4	78,6	21,2
Beveren	293,7		0,1		293,8	24,2
Brugge	675,7	0,1	13,6	2,8	692,2	107
Dendermonde	223,5	0,4	4,5	1	229,4	50,5
Dinant	55,2			0,3	55,5	13,5
Gent	380,4	1,1	6	2,5	390	86,4
Hasselt	537,2		3	1,6	541,8	144
Hoogstraten	164,2				164,2	38,8
Huy	85,6			0,2	85,8	12,3
Ieper	102,4	0,3	2,7	0,6	106	35,2
Ittre	419,9				419,9	40,2
Jamioulx	370,8		0,3	3	374,1	61,6
Lantin	901,9		2,2	3,7	907,8	141,4
Leuven Centraal	291,3		0,7		292	20,7
Leuven Hulp	180,5		0,6	0,9	182	34,9
Leuze-en-Hainaut	305,2		0,1		305,3	13,3
Marche-en-Famenne	307,9		0,3	0,3	308,5	28,4
Marneffe	117,2				117,2	34,7
Mechelen	115,3			0,3	115,6	44,1
Merksplas	426,1				426,1	19,2
Mons	384,9			1,3	386,3	62,6
Namur	168,7		4,4	0,8	173,9	22,9
Nivelles	222,5		0,8	0,4	223,7	38,1
Oudenaarde	146,9	0,2	8,5	0,8	156,4	28,9
Païve	194,3				194,3	
Ruiselede	52,7		1		53,7	16
Sint-Gillis	840,6		2,5	6,8	849,9	154,7
Saint-Hubert	202,9				202,9	24,4
Tongeren	23,2				23,2	
Tournai	192,1			0,4	192,5	19,8
Turnhout	282,2		4,2	0,7	287,1	47,7
Vorst	173,4			0,1	173,5	66,2
Wortel	293,9				293,9	31,5
Totaal	10358	4,9	70,9	37,6	10471,6	1739,7

Opsluitingen

De dagelijkse bevolking in de penitentiaire inrichtingen wordt bepaald door de in- en uitstroom van personen. De instroom in een penitentiaire inrichting komt door opsluitingen. Dat kan het gevolg zijn van de tenuitvoerlegging van een aanhoudingsbevel (beklaagden), een vrijheidsstraf (veroordeelden), een bevel tot internering (geïnterneerden) of andere titels zoals de voorlopige aanhouding van voorwaardelijk in vrijheid gestelde veroordeelden of veroordeelden die vrij zijn onder voorwaarden.

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer van de opsluitingen in de verschillende inrichtingen. Bepaalde gevangenen zijn niet vermeld. Dat is niet omdat er in 2017 geen nieuwe gedetineerden verbleven, maar omdat de instroom er onder andere vormen gebeurde, vooral door overbrengingen vanuit een andere inrichting. Het merendeel van de opsluitingen gebeurt na afgifte van een aanhoudingsbevel (beklaagden). Iets meer dan een derde van die opsluitingen ging over definitief veroordeelden. Sommige beklagden in opsluiting blijven opgesloten tot hun veroordeling of internering en krijgen daarna een definitieve gevangenisstraf. Bijgevolg maakt de opsluiting van veroordeelden slechts een deel uit van de instroom in de categorieën definitief veroordeelden of geïnterneerden.

Inrichtingen	Beklaagden	Veroordeelden	Geïnterneerden	Andere	Totaal
Antwerpen	1839	853	5	47	2744
Arlon	135	121	1	1	258
Berkendael	148	114	1	2	265
Beveren	8	5			13
Brugge	722	426	7	35	1190
Dendermonde	429	288		9	726
Dinant	124	65		2	191
Gent	545	445	12	27	1029
Hasselt	609	458	5	27	1099
Hoogstraten		1			1
Huy	125	64		1	190
Ieper	231	195		11	437
Jamioulx	579	329	3	10	921
Lantin	1153	711	14	9	1887
Leuven Centraal		1			1
Leuven Hulp	233	176	8	21	438
Leuze-en-Hainaut	6	1			7
Marche-En-Famenne	145	64			209
Marneffe		1			1
Mechelen	324	129		3	456
Merksplas		1	9		10
Mons	423	292	6	19	740
Namur	308	134	2	6	450
Nivelles	186	119		1	306
Oudenaarde	126	112		1	239
Paifve			3		3
Ruislede		1			1
Sint Gillis	1988	1100	13	40	3141
Tournai	179	126		6	311
Turnhout	354	242	2	3	601
Vorst		2			2
Totaal	10919	6576	91	281	17867

Penitentiare verloven en uitgaansvergunningen

Penitentiair verlof	positieve beslissing (toekenning)	negatieve beslissing (weigering)	DDB onbevoegd	zonder voorwerp	Totaal advies directie
Positief advies directie	1463	299	1	14	1777
Negatief advies directie	19	1525	6	13	1563
Totaal aantal beslissingen	1482	1824	7	27	3340

Uitgaansvergunning	positieve beslissing (toekenning)	negatieve beslissing (weigering)	DDB onbevoegd	zonder voorwerp	Totaal advies directie
Positief advies directie	3194	636	0	33	3863
Negatief advies directie	20	1331	5	24	1380
Totaal aantal beslissingen	3214	1967	5	57	5243

Binnen de regionale directie is de directie Detentiebeheer (DDB) hoofdzakelijk bevoegd voor de aanvragen tot uitgaansvergunning en penitentiare verloven. In 2017 werden 8583 dossiers behandeld voor deze modaliteiten.

Penitentiair verlof

Penitentiair verlof kan worden toegekend aan definitief veroordeelden zodra ze zich bevinden op een jaar vóór de datum waarop een voorwaardelijke invrijheidstelling kan worden toegestaan. De DDB beslist op basis van verschillende adviezen (directie, PSD, maatschappelijk onderzoek, enz.) en onderzoekt of er geen tegenaanwijzingen zijn die betrekking hebben op een mogelijke onttrekking aan de uitvoering van de straf, op een risico op het plegen van ernstige strafbare feiten of op het verontrusten van het slachtoffer. In 2017 werd aan 1482 gedetineerden penitentiair verlof toegekend zodat zij, zoals voorzien in de wet op de externe rechtspositie, de strafinrichting tot driemaal zesendertig uur per trimester mogen verlaten.

Uitgaansvergunning

Veroordeelde gedetineerden kunnen ook een uitgaansvergunning aanvragen. Twee jaar vóór de datum waarop tot een voorwaardelijke invrijheidstelling kan worden beslist, kunnen uitgaansvergunningen worden toegekend om de sociale re-integratie verder voor te bereiden. Deze toelatingen kunnen voor een welbepaalde periode worden toegekend.

Veroordeelden hebben ook de mogelijkheid om een uitgaansvergunning aan te vragen wanneer, naar aanleiding van een bijzondere aangelegenheid (juridisch, familiaal, ...) hun aanwezigheid buiten de gevangenis noodzakelijk is. Voor deze twee types uitgaansvergunningen gelden dezelfde tegenaanwijzingen als voor het penitentiair verlof. In 2017 werden 3214 beslissingen genomen tot toekenning van uitgaansvergunningen, al dan niet op periodieke basis.

Andere modaliteiten

De DDB behandelt ook de aanvragen tot strafonderbreking conform artikels 15 en volgende van de wet op de externe rechtspositie. Naast deze strafuitvoeringsmodaliteiten behandelt de DDB ook voorstellen tot elektronisch toezicht en tot voorlopige invrijheidstelling voor veroordeelden met een straftotaal van meer dan een jaar en maximum drie jaar, en die werden veroordeeld wegens seksuele misdrijven ten aanzien van minderjarigen. Zij beslist ook over de eventuele intrekking van voorlopige invrijheidstellingen.

Ontsnappingen

In 2017 was er één ontsnapping vanuit een gesloten penitentiaire inrichting. Vijftien gedetineerden ontsnapten uit een open inrichting. Verder waren er vier ontsnappingen buiten de perimeter van de inrichting, bijvoorbeeld tijdens uithalingen (bv. voor verschijning in het justitiepaleis) of vanuit een ziekenhuiskamer.

Type	Inrichting	Ontsnappingen
Gesloten inrichting	Lantin	1
Open inrichting	Hoogstraten	4
	Marneffe	7
	Saint-Hubert	4
	Totaal	16
Buiten de perimeter van de gevangenis (vanuit een ziekenhuis, tijdens overbrenging naar ziekenhuis of justitiepaleis, enz.)		4
	TOTAAL	20

Overlijdens

In 2017 overleden 44 gedetineerden in een penitentiaire inrichting of in een ziekenhuis waarnaar zij waren overgebracht. Van die sterfgevallen werden 13 geïdentificeerd als zelfdoding. Wegens het medisch beroepsgeheim is het niet mogelijk de andere doodsoorzaken mee te geven.

Inrichting	Zelfmoorden	Andere overlijdens	Totaal
Andenne	1	2	3
Antwerpen		2	2
Brugge		7	7
Dendermonde		1	1
Gent		1	1
Hasselt	2	2	4
Ieper		1	1
Ittre	1		1
Jamioulx		1	1
Lantín	2	2	4
Leuven Centraal	1	1	2
Leuven Hulp	2		2
Mechelen		1	1
Merkspas		2	2
Mons	1		1
Nivelles		1	1
Paifve		4	4
Sint-Gillis		1	1
Saint-Hubert	1	1	2
Tournai	1	1	2
Wortel	1		1
Totaal	13	31	44

Invrijheidstellingen

In 2017 konden 14.277 gedetineerden de gevangenis verlaten door een beslissing tot invrijheidstelling. Hierbij komen de 3719 invrijheidstellingen van gedetineerden onder het regime van elektronisch toezicht. Dat brengt het totaal invrijheidstellingen op 17.996. De meeste gedetineerden die niet onder elektronisch toezicht staan en die de gevangenis kunnen verlaten, zijn beklaagden die opnieuw in vrijheid zijn gesteld vóór hun definitieve vonnis. De overige invrijheidstellingen zijn hoofdzakelijk voorlopige invrijheidstellingen. Het is de voornaamste vorm van vervroegde invrijheidstelling van veroordeelden die een totale gevangenisstraf van maximaal drie jaar uitzitten. De vervroegde invrijheidstelling van veroordeelden met een totale gevangenisstraf van meer dan drie jaar neemt de vorm aan van de voorwaardelijke invrijheidstelling (voor Belgen en vreemdelingen met verblijfsrecht in België) of die van een 'voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering' (opgenomen in de tabel onder de bijzondere voorlopige invrijheidstelling). Meer dan de helft van het aantal voorwaardelijke invrijheidstellingen wordt uitgevoerd nadat de gedetineerde een deel van zijn straf onder elektronisch toezicht heeft uitgezeten. De categorie 'vreemdelingen (exclusief voorlopige invrijheidstellingen)' heeft betrekking op vreemdelingen die administratief gedetineerd zijn in een penitentiaire inrichting na hun detentie als beklaagde of als veroordeelde aan het einde van de straf (uitzonderlijk als geïnterneerde) en die na hun invrijheidstelling ter beschikking gesteld zijn van de Dienst Vreemdelingenzaken. Die buitenlandse gedetineerden die in vrijheid gesteld zijn na het einde van hun straf, zijn niet opgenomen in de categorie 'strafeinde'. Hetzelfde geldt voor de gedetineerden die in vrijheid gesteld zijn aan het einde van de tenuitvoerlegging van de hoofdstraffen, op wie een subsidiaire gevangenisstraf ingevolge de niet-betaling van een boete ook van toepassing was en die vrijgelaten zijn na betaling van een deel van de verschuldigde bedragen. Dat is een ander geval van 'bijzondere voorlopige invrijheidstelling'.

Invrijheidstellingen uit de penitentiaire inrichtingen

Inrichtingen	Voorlopige hechtenis	Vreemdelingen (excl. voorl. invr.)	Strafeinde	Geïnterneerden	Voorwaardelijke invrijheidstelling	Voorlopige invrijheidstelling (algemeen)	Voorlopige invrijheidstelling (bijzondere)	Andere	Totaal
Andenne	1	0	44	0	14	3	12	3	77
Antwerpen	1159	44	17	19	3	603	1	26	1872
Arlon	88	2	4	0	4	65	2	3	168
Berkendael	108	0	4	13	7	99	6	2	239
Beveren	5	0	21	0	3	5	4	4	42
Brugge	447	37	41	24	20	318	11	9	907
Dendermonde	194	2	14	0	0	250	1	3	464
Dinant	113	1	0	0	3	23	0	0	140
Gent	356	13	14	35	3	382	4	7	814
Hasselt	377	12	31	0	17	342	36	13	828
Hoogstraten	0	0	26	0	12	6	0	0	44
Huy	77	4	2	0	3	37	1	1	125
Ieper	142	3	3	0	0	160	1	1	310
Ittre	0	0	40	0	24	1	9	7	81
Jamioulx	414	4	17	19	13	158	6	12	643
Lantin	751	20	57	17	13	476	14	20	1368
Leuven Centraal	0	0	3	0	5	1	4	4	17
Leuven Hulp	127	15	14	14	1	539	105	16	831
Leuze-en-Hainaut	3	0	31	0	10	10	13	2	69
Marche-en-Famenne	86	6	29	0	9	50	2	1	183
Marneffe	0	0	13	0	7	1	0	0	21
Mechelen	207	12	5	0	1	107	2	5	339
Merksplas	7	1	44	142	15	21	12	4	246
Mons	266	17	19	22	12	129	7	11	483
Namur	195	5	6	13	7	73	0	5	304
Nivelles	120	6	17	0	17	60	6	4	230
Oudenaarde	66	2	9	0	1	41	3	1	123
Païve	0	0	0	33	0	0	0	0	33
Ruiselede	0	0	1	0	6	3	0	0	10
Sint-Gillis	1305	43	25	61	5	487	100	29	2055
Saint-Hubert	0	1	50	0	8	78	0	0	137
Tongeren	1	0	1	0	0	110	7	0	119
Tournai	148	2	19	0	6	55	20	5	255
Turnhout	224	8	16	57	3	174	3	5	490
Vorst	12	0	7	0	9	77	11	1	117
Wortel	6	0	48	0	11	13	11	4	93
Totaal	7005	260	692	469	272	4957	414	208	14277

Invrijheidstellingen van veroordeelden onder elektronisch toezicht

Inrichting	Voorlopige hechtenis	Strafeinde	Geïnterneerden	Voorwaardelijke invrijheidstelling	Voorlopige invrijheidstelling (algemeen)	Voorlopige invrijheidstelling (bijzondere)	Andere	Totaal
Andenne		5		27				32
Antwerpen	141	4		16	289			450
Arlon				2	46			48
Berkendael	5	1		3	50			59
Beveren		7		13	3			23
Brugge		9		16	192		1	218
Dendermonde	2	1		4	78		1	86
Dinant	5			1	34			40
Gent	2	3		8	134	1	1	149
Hasselt	52	4		37	200	1	1	295
Hoogstraten		2		42	1			45
Huy	10			1	20			31
Ieper		2			69		1	72
Ittre		7		51			1	59
Jamioulx	34	1		6	128			169
Lantin	73	10		24	236		1	344
Leuven Centraal		2		13				15
Leuven Hulp	13	4		3	54			74
Leuze-en-Hainaut		3		9				12
Marche-en-Famenne	5	1		20	16			42
Marneffe		3		34				37
Mechelen	66			8	52			126
Merksplas		2		19	6			27
Mons	37	3		13	82			135
Namur	13	1		3	49			66
Nivelles	20	7		21	47			95
Oudenaarde	1	3		4	56			64
Ruiselede		6		6	1		1	14
Sint-Gillis	116	4	1	8	329		1	459
Saint-Hubert		9		15	1			25
Tournai	19	1		3	27			50
Turnhout	36	1		1	64			102
Vorst	4	3		7	199			213
Wortel		11		29	3			43
Totaal	654	120	1	467	2466	2	9	3719

Vergoedingen voor huishoudelijk werk

In 2017 kregen alle gevangenissen en opleidingscentra een bedrag toegewezen om gedetineerden te betalen die huishoudelijke werken uitvoeren.

Inrichting	In €
Andenne	120 850
Antwerpen	174 549
Arlon	46 928
Berkendael	33 102
Beveren	97 837
Brugge	241 881
Centrale garage	9 054
Dendermonde	76 279
Dinant	23 127
Gent	117 896
Hasselt	147 105
Hoogstraten	68 587
Huy	31 697
Ieper	31 475
Ittre	107 518
Jamioulx	100 751
Lantin	265 578
Leuven Centraal	98 859
Leuven Hulp	60 177
Leuze-en-Hainaut	88 520
Marche-en-Famenne	103 552
Marneffe	56 592
Mechelen	44 451
Merksplas	167 080
Mons	109 499
Namur	67 831
Nivelles	77 754
Opleidingscentrum voor Penitentiair Personeel Brugge	5 645
Opleidingscentrum voor Penitentiair Personeel Marneffe	29 260
Opleidingscentrum voor Penitentiair Personeel Merksplas	0
Oudenaarde	61 892
Paifve	77 262
Ruiselede	28 304
Saint-Hubert	79 768
Sint-Gillis	229 567
Tongeren	3 265
Tournai	62 611
Turnhout	95 511
Vorst	96 280
Wortel	86 106
Totaal	3 424 000

Personeel

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de personeelssituatie op 2 januari 2018 voor alle personeelscategorieën binnen de inrichtingen en in het Veiligheidskorps. De 'effectieven' zijn het aantal fysieke personen die tewerkgesteld zijn, terwijl de 'voltijds equivalenten' over prestaties gaan.

	Effectieven	Voltijds equivalenten	Referentiepunt*	VTE - referentiepunt	Invullingsgraad referentiepunt
Directie	163	153,90	138	15,90	111,52%
Attaché	70	60,80	83,50	-22,70	72,81%
Administratief	675	648,30	648,30	0	100%
Medisch	259	219,22	226,25	-7,03	96,89%
Psychosociaal	386	317,37	330,77	-13,40	95,95%
Bewaking/Techniek	7.789	6.710,61	6825,76	-115,15	98,31%
Buiten kader	2	1,45	0,95	0,50	152,63%
Totaal inrichtingen	9.344	8.051,01	8253,53	-202,52	97,55%
Erediensten	132	74,95	59,05	15-60	126,93%
Veiligheidskorps	425	402,75	414,25	-11,50	97,22%
Totaal	9.901	8.528,71	8726,83	-198,12	97,73%

* personeelscijfers op 4 januari 2016

In- en uitstroom

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal nieuwe medewerkers die in de loop van 2017 werden aangeworven en van het aantal medewerkers die het departement hebben verlaten.

Graad	In	Uit
Directie	0	3
Attachés	1	0
Administratief	3	36
Medisch	6	14
Psychosociaal	13	12
Bewaking/Techniek	416	312
Buiten kader	0	0
Totaal inrichtingen	439	377
Erediensten	26	3
Veiligheidskorps	0	13
Totaal	465	393

Personeel per inrichting

Onderstaande tabellen geven een overzicht van het personeel (voltijds equivalent) per penitentiaire inrichting en per functie op 2 januari 2018.

NOORD

	ANTWERPEN	BEVEREN	BRUGGE	DENDERMONDE	GENT	HASSELT	HOOGSTRATEN	IEPER	LEUVEN CENTRAAL	LEUVEN HULP	MECHELEN	MERKSPLAS	OUDENAARDE	RUISELEDE	TONGEREN	TURNHOUT	WORTEL
Directie	4	3,80	9,60	1	4	7,40	4	1	4	3,80	3	5	2	1		3	3
Adviseur / Attaché	2,80	0,80	3,80	2		1,50		1	0,80			4		3		1	1
Administratief	17,45	13,90	33,30	12,60	15,30	20,75	11	6,70	10,15	9,10	7,80	22,55	11,05	8,30	0,95	12,45	16,30
Medisch	8,45	2,90	25,35	1	7,20	5,15		0,50	0,50	5,75		34,11	2,55			11,20	1,75
Psychosociaal	8,65	9,50	23,26	5	9,04	18,45	7,15	2,10	10,10	4,95	4,65	13,85	6,85	1,75		5,45	7,95
Bewaking / Techniek	258,10	189,05	521,90	99,80	180,65	316,35	114,20	75,70	184,40	105,85	75,75	321,95	110,15	40,35	23,55	141,90	140,50
Erediensten	4,90	0,40	3,55	2,10	3,40	3,60	0,50		2	1,50	2,50	4,50	1,10	0,75		0,70	1,10
Buiten kader			1,45														
Totaal	304,35	220,35	622,21	123,50	219,59	373,20	136,85	87	211,95	130,95	93,70	405,96	133,70	55,15	24,50	175,70	171,41

ZUID

	ANDENNE	ARLON	DINANT	HUY	ITTRE	JAMIOULX	LANTIN	LEUZE-EN-HAINAUT	MARCHE-EN-FAMENNE	MARNEFFE	MONS	NAMUR	NIVELLES	PAIFVE	SAINT-HUBERT	TOURNAI
Directie	6	2	1	2	5	4	10	4,30	5,80	3	5	2	3	3,80	2	3
Adviseur / Attaché	1				2,80	1	3	1	1	1	1	2	1	1	2	
Administratief	17,45	5,70	6,25	10,25	21,35	18	48,70	18,95	15,90	13,75	21	15,30	10,55	14,95	12,55	15,45
Medisch	4,65	0,95			2,40	11,40	16,75	2,90	4,75		7,30	7,40	1,50	22,85	2,75	1,9
Psychosociaal	15,61	4,05	1,95	1,95	15,85	11,55	21,50	8,25	9,60	6,70	10,15	7,41	6,75	11,90	6,75	6,20
Bewaking / Techniek	285,50	94,40	40,70	64,65	298,65	214,30	620,76	200,85	200,80	77	216,35	136,35	158,40	158,25	149,15	137,85
Erediensten	4	1,70		0,20	4	2	7,40	0,50	1,60		3,65	1,25	1	0,80	0,50	0,90
Buiten kader																
Totaal	334,21	108,80	49,90	79,05	350,05	262,25	728,11	236,75	239,45	101,45	264,45	171,71	182,20	213,55	175,70	165,30

BRUSSEL

	SINT-GILLIS	VORST
Directie	7,60	4
Adviseur / Attaché	2	
Administratief	27,35	25,85
Medisch	12,60	10,26
Psychosociaal	15,30	9,50
Bewaking / Techniek	370,45	278,75
Erediensten	8,10	4,75
Totaal	443,40	333,11

Opleidingscentra

	BRUGGE	MERKSPLAS	MARNEFFE
Directie	2,00	2,00	3,00
Adviseur / Attaché	1,00		1,00
Administratief	8,15	3,65	7,95
Psychosociaal			1,00
Bewaking / Techniek	13,90	7,60	14,95
Totaal	25,05	13,25	27,90

Budget

De tabel geeft een overzicht van de uitgaven van het DG EPI per budgettaire post in 2017. Hieruit blijkt dat de personeelskost 78,72% van de begrotingsmiddelen bedroeg. Voeding en onderhoud van gedetineerden kostten 3,29% en hun medische en psychologische omkadering nam 7,70% van het budget in.

Een woord uitleg:

- Een vereffeningskrediet is een krediet dat beschikbaar is om betalingen van vastleggingen mee uit te voeren.
- Duurzame bestedingen zijn bestedingen in fysiek materiaal dat langdurig gebruikt kan worden, zoals meubilair en investeringsgoederen.

op vereffeningskrediet 2017		
	in €	in % tot beschikbaar
Personeel (gevangenissen, Veiligheidskorps)	440739821,95	78,72 %
Werkingskosten	28 104 104,29	5,02 %
energie (elektriciteit, stookolie, gas, stoom)	9 354 809,55	1,67 %
water	4 837 550,87	0,86 %
onderhoudscontracten gebouwen en installaties	5 004 530,44	0,89 %
opleiding personeel	350 651,80	0,06 %
kledij personeel	2 103 538,10	0,38 %
onkostenvergoedingen personeel (verblijfskosten en reiskosten)	1 014 116,01	0,18 %
algemene werkingskosten (onderhoudsproducten, bureaunkosten, afvalophaling, belastingen en retributies)	2 639 937,92	0,47 %
andere werkingskosten (milieu, prestaties van derden, reprob, enz.)	835 917,32	0,15 %
duurzame bestedingen: investeringsgoederen en meubilair	1 963 052,28	0,35 %
Onderhoud en voeding gedetineerden	18 418 283,63	3,29 %
vergoedingen gedetineerden bij huishoudelijke dienst	3 439 000,00	0,61 %
aanmoedigingspremie studie gedetineerden	137 000,00	0,02 %
voeding en onderhoud gedetineerden	14 534 235,04	2,60 %
transport gedetineerden	308 048,59	0,06 %
Medische en psychologische expertise en zorg	43 136 976,41	7,70 %
werkingskosten - niet-duurzame bestedingen	14 081 778,21	2,52 %
duurzame bestedingen	631 593,07	0,11 %
kosten medische verzorging gedetineerden en geïnterneerden	27 484 999,05	4,91 %
subsidie steuncentra behandeling seksuele delinquenten, samenwerkingsakkoorden Vlaanderen, Wallonië en Brussel	938 606,08	0,17 %
Veiligheidskorps, Centrale garage	1 890 328,20	0,34 %
werkingskosten - niet-duurzame bestedingen - contracten	997 679,78	0,18 %
duurzame bestedingen: voertuigen Centrale Garage/ Veiligheidskorps	750 503,77	0,13 %
algemene duurzame bestedingen	135 381,82	0,02 %
nationale transfers gedetineerden	6 762,83	0,00 %
Contractuele vergoedingen nieuwe gevangenissen en centra	27 618 825,23	4,93 %
contractuele vergoedingen DBFM contracten	12 703 999,87	2,27 %
contractuele vergoedingen forensisch psychiatrische centra	14 914 825,36	2,66 %
Totaal	€ 559 908 339,71	100 %

Hebben meegewerkt aan dit jaarverslag:

Annelies Boffé, Inge Nagels, Aurélie Thomsin en Christophe Lalmand

Foto's: Olivier Michiels, Jacques Lepage, Roxane Nicolas en Christophe Lalmand

Een extra dankwoord gaat uit naar:

- de inrichtingen, opleidingscentra en diensten voor hun bijdrage
- de vertaaldienst van de FOD Justitie
- de stafdienst ICT van de FOD Justitie

FOD Justitie

DG EPI - Penitenciaire Inrichtingen

Willebroekkaai 33

1000 Brussel

<http://justitie.belgium.be>

2018

Verantwoordelijke uitgever: **Rudy Van De Voorde**